

Provedbi plana REPowerEU potreban je dodatan zamah

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Sadržaj

Odlomak

01 – 21 | Glavne poruke

01 – 10 | Zašto je ovo područje važno

11 – 21 | Nalazi i preporuke Suda

- 12 – 15 | Ključnim instrumentima EU-a za upravljanje planom REPowerEU koje Komisija upotrebljava ne jamči se djelotvorno praćenje i usmjeravanje njegove provedbe
- 16 – 17 | RRF se – preko njegovih poglavlja o planu REPowerEU – ne može smatrati glavnim pokretačem postizanja ciljeva plana REPowerEU.
- 18 – 21 | EU je znatno smanjio ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ali mjerama u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a može se pružiti tek ograničen doprinos kapacitetima za proizvodnju čiste energije i prekograničnoj međupovezanosti

22 – 93 | Detaljnije o opažanjima Suda

22 – 38 | Ključnim instrumentima EU-a za upravljanje planom REPowerEU koje Komisija upotrebljava ne jamči se djelotvorno praćenje i usmjeravanje njegove provedbe

- 22 – 23 | U sklopu plana REPowerEU trebali su se upotrebljavati ključni instrumenti iz upravljačkih okvira za energetske uniju EU-a i djelovanje EU-a u području klime te za RRF
- 24 – 32 | Izmijenjeni nacionalni energetske i klimatske planovi i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu dovoljni za ostvarivanje svih ciljeva plana REPowerEU i dostizanje svih njegovih ciljnih vrijednosti
- 33 – 38 | Izvješćima o napretku ne usmjerava se i ne prati provedba plana REPowerEU

39 – 56 | RRF se – preko njegovih poglavlja o planu REPowerEU – ne može smatrati glavnim pokretačem postizanja ciljeva plana REPowerEU

- 39 – 46 | Dodatna ulaganja koja su dosad potaknuta planom REPowerEU znatno su manja od procijenjenih ulaganja u iznosu od 300 milijardi eura koja su potrebna do 2030.
- 47 – 56 | U poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir neki od strateških izazova utvrđenih u okviru europskog semestra, uključujući prekogranične interkonekcijske vodove

57 – 93 | EU je znatno smanjio ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ali mjerama u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a može se pružiti tek ograničen doprinos kapacitetima za proizvodnju čiste energije i prekograničnoj međupovezanosti

- 58 – 65 | Unatoč smanjenju ovisnosti EU-a o ruskim fosilnim gorivima i dalje postoje izazovi
- 66 – 77 | Mjere u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a s jasnim kvantificiranim ciljnim vrijednostima tek su u ograničenoj mjeri doprinijele povećanju kapaciteta za proizvodnju čiste energije, i to uglavnom solarne energije
- 78 – 82 | Zbog nedovoljne usmjerenosti poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a na prekogranične interkonekcijske vodove propuštena je prilika za povećanje učinkovitosti jedinstvenog tržišta električne energije i njegovu veću integraciju
- 83 – 93 | U provedbi mjera financiranih iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU često dolazi do kašnjenja, a dokazi na kojima se temelji ocjena postignuća tog plana nisu snažni

Prilozi

Prilog I. – O reviziji

Prilog II. – Procijenjeni troškovi odobrenih poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (skupina EU-27, u eurima, listopad 2025.)

Prilog III. – Ključni zakonodavni akti i inicijative za postizanje energetske unije i borbu protiv klimatskih promjena

Prilog IV. – Poveznice na dodatne tehničke informacije

Prilog V. – Ulaganja u okviru nacionalnih energetske i klimatskih planova navedena u dvogodišnjim izvješćima država članica o napretku za 2025. i poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a

Prilog VI. – Uvoz nafte i plina iz Rusije (skupina EU-27, 2021. – 2024.)

Prilog VII. – Financijski instrumenti kao mjere u sklopu RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU

Prilog VIII. – Pokazatelji uspješnosti za plan REPowerEU koji su uključeni u Prijedlog uredbe o okviru uspješnosti za razdoblje nakon 2027. i relevantni za opseg revizije koju je proveo Sud

Prilog IX. – Mjere financirane iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU koje su ispitane tijekom revizije u pet država članica

Pokrate i skraćeni nazivi

Pojmovnik

Odgovori Komisije

Kronologija

Revizorski tim

01

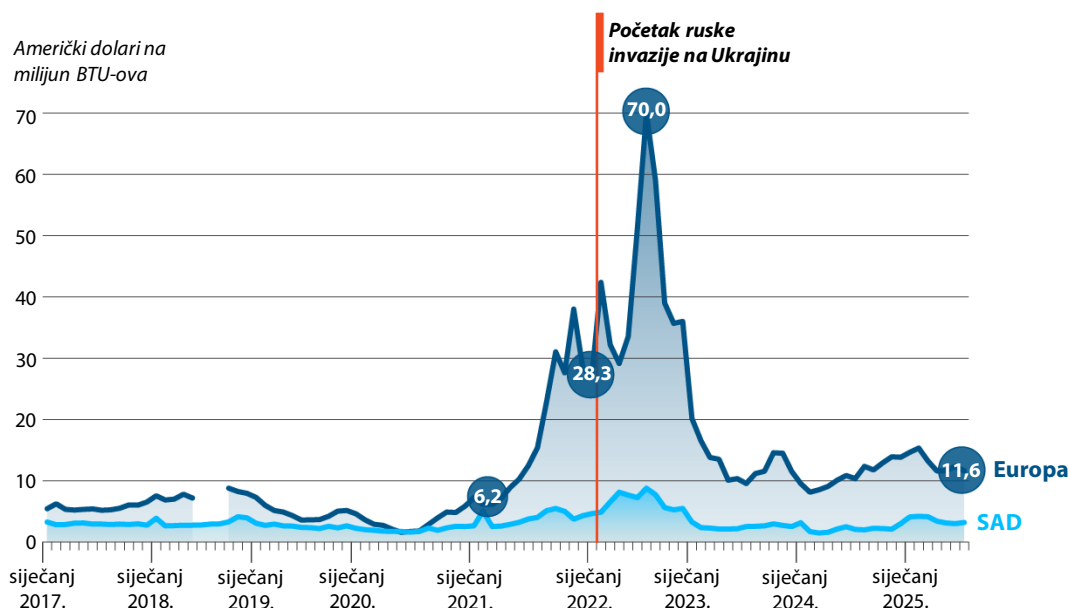
Glavne poruke

Zašto je ovo područje važno

- 01** Ruska invazija na Ukrajinu i njezine geopolitičke posljedice uzrokovale su goleme poremećaje u funkcioniranju energetske tržišta u EU-u zbog visoke razine ovisnosti EU-a o fosilnim gorivima uvezenim iz Rusije. Prije 2022. Rusija je bila vodeći dobavljač energije za EU te je bila izvor između 26 % i 27 % ukupne energije uvezene u EU¹. Iz Rusije je 2021. potjecalo 27 % nafte uvezene u EU. Iste je godine EU iz Rusije uvezao otprilike 155 milijardi kubičnih metara plina, što je količina jednaka udjelu od više od 40 % plina potrošenog u EU-u i 45 % plina uvezenog u EU. U slučaju nekih država članica razina ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima bila je još veća.
- 02** Od 2021. cijene prirodnog plina u EU-u zabilježile su znatan porast. Njihova najviša razina zabilježena je nakon što je Rusija u veljači 2022. započela invaziju na Ukrajinu, kad su dosegnule 70 američkih dolara po milijunu britanskih toplinskih jedinica, nakon čega su se od sredine 2023. smanjile i kretale u rasponu od 9 američkih dolara do 15 američkih dolara. Za usporedbu, prije rata kretale su se u rasponu od 3 američka dolara do 9 američkih dolara. Cijene prirodnog plina u EU-u znatno su veće od cijena u SAD-u (vidjeti [sliku 1.](#)).

¹ „Ruski uvoz energije pao za 6,1 milijardu eura”, Eurostat, 22. studenoga 2022.

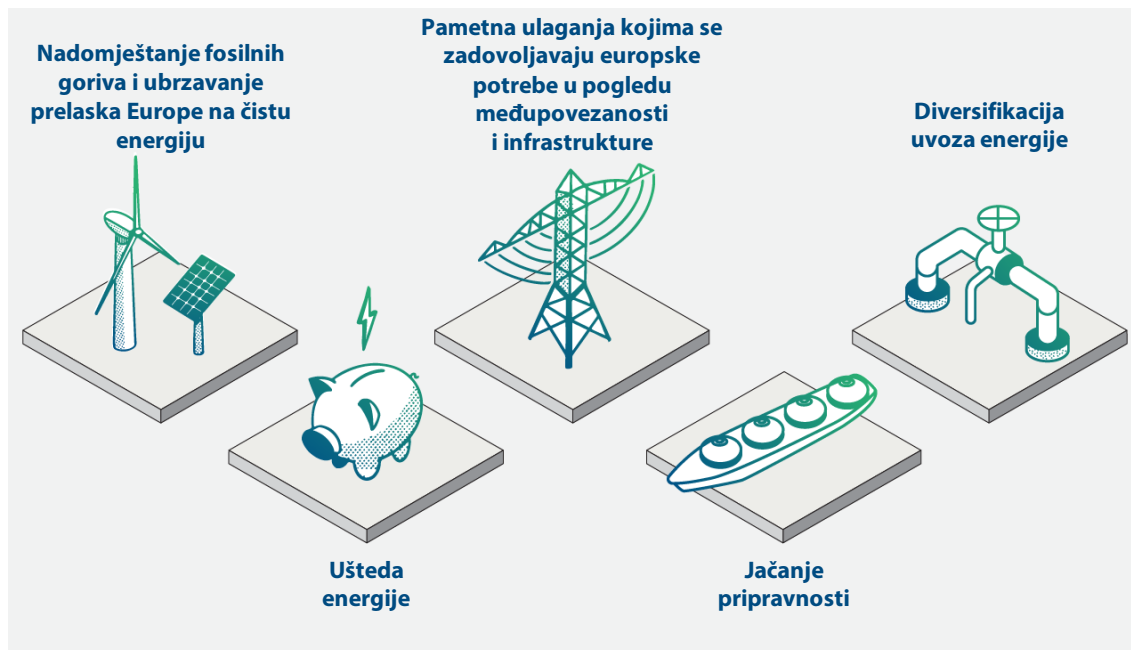
Slika 1. | Mjesečne cijene prirodnog plina u SAD-u i Europi od siječnja 2017. do srpnja 2025.

Izvor: Sud, na temelju podataka s platforme Statista.

- 03** U svibnju 2022. Komisija je na zahtjev Europskog vijeća predstavila [plan REPowerEU](#). Cilj tog plana bio je „što prije smanjiti [ovisnost EU-a] o ruskim fosilnim gorivima ubrzanjem prelaska na čistu energiju i udruživanjem snaga kako bi se postigao otporniji energetska sustav i istinska energetska unija”. U planu je predložen skup aktivnosti s pet ciljeva te je povećana ambicioznost određenih ključnih ciljnih vrijednosti EU-a iz zakonodavnog paketa „Spremni za 55 %” (povećanje udjela obnovljivih izvora energije u konačnoj bruto potrošnji energije u EU-u na 42,5 %, proizvodnja dodatna 103 gigavata (GW) iz obnovljivih izvora energije sunca i vjetra te smanjenje potražnje za energijom za 11,7 %). Doprinos svake države članice dostizanju ukupne ciljne vrijednosti za energiju iz obnovljivih izvora izračunava se na temelju pravila utvrđenih u Uredbi o upravljanju. Ti su doprinosi ključni za dostizanje godišnjih ciljnih vrijednosti za emisije stakleničkih plinova koje su utvrđene u [Uredbi o raspodjeli tereta](#). Komisija je zadužena za ocjenjivanje usklađenosti sa specifičnim ciljnim vrijednostima. Osim toga, u planu REPowerEU ponovno je istaknuta važnost jačanja prekogranične elektroenergetske međupovezanosti (vidjeti i [sliku 2.](#)).

Slika 2. | Ciljevi plana REPowerEU

Izvor: Sud.

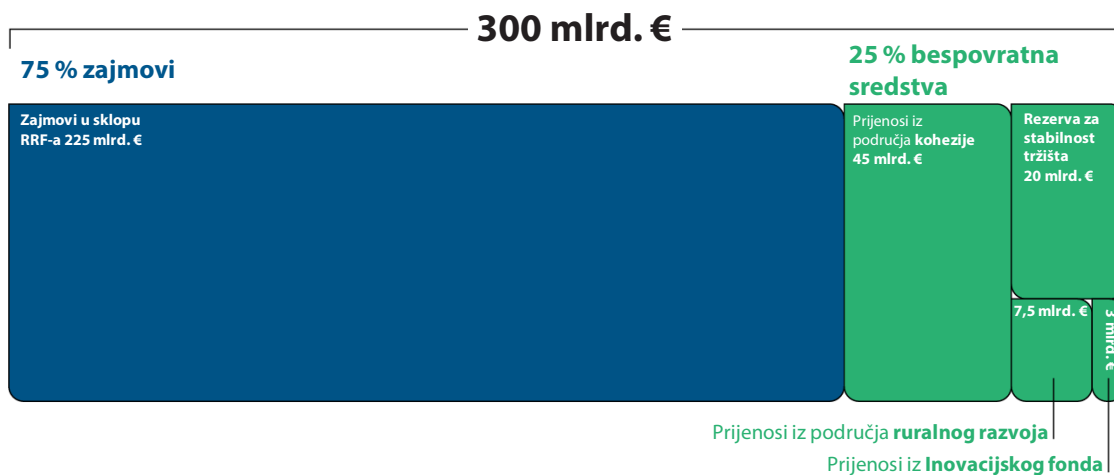
- 04** U skladu s [okvirom politike EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime](#) države članice morale su izmijeniti svoje **nacionalne energetske i klimatske planove** i dostaviti izmijenjene inačice Komisiji do sredine 2023. Nakon donošenja plana REPowerEU u svibnju 2022. tražilo se da se u tim izmjenama odražava i veća ambicioznost ključnih ciljnih vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %”. Države članice morale su utvrditi nacionalne ciljeve i ciljne vrijednosti, čija je razina ambicioznosti morala biti veća nego u izvornim nacionalnim energetske i klimatske planovima, te izraditi pregled pripadajućih politika i mjera. Komisija je bila dužna ocijeniti te ciljeve i ciljne vrijednosti te iznijeti preporuke koje je trebalo uzeti u obzir pri donošenju konačnih izmijenjenih planova². Konačni izmijenjeni nacionalni energetske i klimatske planovi zajednički su ocijenjeni u svibnju 2025.³

² Članak 14. [Uredbe \(EU\) 2018/1999](#) o upravljanju energetske unijom i djelovanjem u području klime.

³ Vidjeti komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Ocjena konačnih ažuriranih nacionalnih energetske i klimatske planova na razini EU-a – Ostvarenje energetske i klimatske ciljeva Unije do 2030.”, [COM/2025/274](#) final.

- 05** Komisija je u svibnju 2022. procijenila da bi za dostizanje ambicioznijih ciljnih vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %” koje su predložene na temelju plana REPowerEU bila potrebna dodatna ulaganja u iznosu od otprilike 300 milijardi eura do 2030. Riječ je o ulaganjima povrh onih koja su već potrebna za dostizanje početnih ciljnih vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %”⁴.
- 06** U Komisijinoj komunikaciji o planu REPowerEU navedeno je i da je Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF) vrlo prikladan za ostvarivanje hitnih prioriteta u zajedničkom okviru EU-a. Komisija je u svibnju 2022. iznijela prijedlog izmjene Uredbe o RRF-u⁵ u okviru kojeg je stavila na raspolaganje gotovo 300 milijardi eura za financiranje plana REPowerEU, ponajprije preraspodjelom neiskorištenih sredstava za zajmove u sklopu RRF-a u iznosu od 225 milijardi eura. Preostalih 75 milijardi eura za financiranje u obliku bespovratnih sredstava trebalo je prikupiti na temelju dražbi ograničene količine emisijskih jedinica u okviru sustava trgovanja emisijama (ETS) iz rezerve za stabilnost tržišta (procijenjenih 20 milijardi eura) i na temelju opcionalnih prijenosa iz drugih instrumenata EU-a (50 milijardi eura, uglavnom iz područja kohezije) (vidjeti [sliku 3.](#)).

Slika 3. | Ukupna dostupna sredstva EU-a za financiranje plana REPowerEU s pomoću RRF-a

Izvor: Sud, na temelju prezentacije održane radnoj skupini za RRF 16. lipnja 2022. i prijedloga izmjene Uredbe o RRF-u (COM(2022)231 final).

⁴ SWD(2022) 230 final, str. 5.

⁵ COM (2022) 231 final, Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavlja o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060, Uredbe (EU) 2021/2115, Direktive 2003/87/EZ i Odluke (EU) 2015/1814.

- 07** Države članice koje su željele primiti financijska sredstva iz RRF-a za svoje potrebe za ulaganjima u okviru plana REPowerEU morale su nakon 1. ožujka 2023. dostaviti izmijenjeni plan za oporavak i otpornost kojem je dodano novo zasebno „poglavlje o planu REPowerEU”. Nije bio utvrđen poseban rok u kojem je bilo potrebno dostaviti ta poglavlja. Međutim, obveze za zajmove mogle su se preuzeti samo ako su poglavlja bila dostavljena do 31. prosinca 2023.
- 08** Revizija koju je Sud proveo usmjerena je na aktivnosti provedene u okviru plana REPowerEU radi okončanja ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, i to:
- diversifikacijom izvora opskrbe naftom i plinom radi prestanka uvoza iz Rusije;
 - ubrzavanjem prelaska na čistu energiju povećanjem kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora; te
 - jačanjem prekogranične energetske međupovezanosti.
- 09** Sud je u okviru revizije procijenio provedbu plana REPowerEU uzimajući u obzir zahtjeve utvrđene u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima te pripadajućim poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Ujedno je ispitao na koji su način ulaganja u obnovljive izvore energije obuhvaćena poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a i druge nove mjere u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima doprinijeli dostizanju većih ciljnih vrijednosti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i povećanju kapaciteta za međupovezanost. Osim toga, provjerio je uzorak od 27 mjera financiranih iz RRF-a (šest reformi i 21 ulaganje) koje su uključene u poglavlja o planu REPowerEU u pet država članica: Belgiji, Italiji, Litvi, Poljskoj i Rumunjskoj.
- 10** Provedba revizije nad planom REPowerEU ključna je kako bi se razumjelo funkcionira li taj glavni instrument EU-a za odgovor na krizu djelotvorno i u kojim se područjima može poboljšati način na koji je on osmišljen i na koji se primjenjuje. Utvrđivanjem onoga što funkcionira dobro, kao i područja u kojima postoje nedostatci, na temelju ove revizije iznose se dokazi koji mogu pomoći u poboljšanju budućih mjera na razini EU-a u području energije. Pouke koje se mogu izvući iz provedbe plana REPowerEU posebno su relevantne u ovom trenutku, u kojem nove geopolitičke napetosti kao što je nova kriza povezana sa sukobima na Bliskom istoku mogu ponovno dovesti do potrebe za brzim, koordiniranim i dobro usmjerenim djelovanjem kako bi se zaštitila energetska sigurnost EU-a. Dodatne informacije o kontekstu te pojedinosti o opsegu revizije i revizijskom pristupu navedene su u *Prilogu I.*

Nalazi i preporuke Suda

- 11** EU je od donošenja **plana REPowerEU** smanjio svoju ovisnost o uvozu ruskih fosilnih goriva. Međutim, ulaganja potaknuta u svrhu financiranja provedbe plana REPowerEU, uglavnom u okviru poglavlja o tom planu u sklopu RRF-a, ne mogu se smatrati dovoljnim za postizanje povećanih ciljnih vrijednosti u pogledu kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i prekogranične povezanosti. Osim toga, planom REPowerEU nisu bili predviđeni djelotvorni upravljački instrumenti za praćenje njegove provedbe i pouzdano mjerenje njegovih postignuća. Naposljetku, Komisija nije raspolagala dostatnim ovlastima za poboljšanje provedbe te ni Komisija ni države članice nisu mogle pružiti dokaze o tome pokriva li se razlika između procijenjenih potreba za ulaganjima i stvarno izvršenih ulaganja s pomoću drugih sredstava i na koji način.

Ključnim instrumentima EU-a za upravljanje planom REPowerEU koje Komisija upotrebljava ne jamči se djelotvorno praćenje i usmjeravanje njegove provedbe

- 12** U sklopu plana REPowerEU trebali su se upotrebljavati ključni instrumenti iz upravljačkog okvira EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime. U planu REPowerEU navedeno je da su „[nacionalni energetske i klimatski planovi] ključni za ostvarivanje ciljeva plana REPowerEU” te je njime predviđeno da će Komisija izvješćivati o napretku u provedbi tog plana ponajprije u svojim izvješćima o napretku djelovanja u području klime i stanju energetske unije, koja se temelje na informacijama iz dvogodišnjih izvješća o napretku u provedbi energetske i klimatske planova. U skladu s utvrđenim pravnim okvirom Komisijina je zadaća ocjenjivati usklađenost nacionalnih energetske i klimatske planova s Uredbom o upravljanju i iznositi neobvezujuće preporuke. Osim toga, Komisija je dužna pratiti napredak u dostizanju ciljnih vrijednosti na temelju podataka koje podnose države članice, ali nije zakonski obvezna provjeravati pouzdanost tih podataka. Načinom na koji su osmišljeni ti instrumenti ne jamči se da Komisija može djelotvorno usmjeravati provedbu plana REPowerEU (vidjeti odlomke [22](#) i [23](#)).

13 Izmijenjeni nacionalni energetske i klimatski planovi i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu dovoljni za ostvarivanje svih ciljeva plana REPowerEU i dostizanje svih njegovih ciljnih vrijednosti. Sud je na temelju uzorka kojim je obuhvaćeno 11 država članica utvrdio da u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima nije izneseno dovoljno informacija o tome koje su aktivnosti usmjerene na provedbu plana REPowerEU, kao ni o načinu na koji se one financiraju i na koji dopunjavanju mjere u sklopu RRF-a uključene u poglavlja država članica o planu REPowerEU. Utvrdio je i da izmjene nacionalnih energetske i klimatskih planova kojima se uzimaju u obzir potrebe u pogledu plana REPowerEU nisu uvedene u svim državama članica jer Poljska to još nije učinila. Uvođenje plana REPowerEU nije dovelo do toga da se u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima utvrde bilo kakve ciljne vrijednosti povezane s neovisnošću o ruskim fosilnim gorivima niti da se u njih uključe bilo kakve dodatne obveze u pogledu ciljne vrijednosti međupovezanosti elektroenergetske mreže od 15 %. Nadalje, nacionalni energetske i klimatski planovi država članica općenito nisu bili zadovoljavajuće povezani s njihovim poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a jer se u većini energetske i klimatskih planova ne upućuje jasno na mjere uključene u navedena poglavlja, ako se na njih uopće upućuje. Zbog svega navedenog nije moguće procijeniti mogu li države članice dostići ciljne vrijednosti iz plana REPowerEU i pokriti znatnu razliku između procijenjenih potreba za ulaganjima i iznosa za koje su dosad preuzete obveze (vidjeti odlomke 24 – 26).

14 Komisijina ocjena imala je ograničen učinak na izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove. Komisija je iznijela preporuke o nacrtima izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatskih planova podnesenim 2023. za 20 država članica. Cilj tih preporuka bio je zajamčiti usklađenost izmijenjenih planova za zahtjevima iz Uredbe o upravljanju. Budući da te preporuke nisu bile obvezujuće, države članice u svojim su ih ažuriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima uzele u obzir tek djelomično. Naposljetku, prema mišljenju Suda Komisija je trebala iznijeti preporuku za dodatnih pet država članica kako bi se izmijenjeni nacionalni energetske i klimatski planovi bolje uskladili s ciljevima plana REPowerEU i mjerama opisanim u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (vidjeti odlomke 27 – 32).

15 Izvješća o napretku, u svojem trenutačnom obliku, sama po sebi nisu pouzdana osnova za Komisijino praćenje aktivnosti usmjerenih na provedbu plana REPowerEU.

U dvogodišnjim izvješćima o napretku ne pruža se dovoljno informacija za procjenu stanja u pogledu aktivnosti namijenjenih provedbi plana REPowerEU. Većina izvješća ne uključuje informacije o privatno financiranim ulaganjima jer to nije obvezno u skladu s Provedbenom uredbom (EU) 2022/2299, koju je Komisija donijela kvalificiranom većinom država članica. Do kraja 2025. četiri države članice još nisu bile podnijele cjelovito drugo dvogodišnje izvješće o napretku, koje je bilo potrebno dostaviti do ožujka 2025. Komisija na temelju tih dvogodišnjih izvješća ocjenjuje napredak, ali ne provjerava pouzdanost povezanih podataka jer to nije zakonski obvezna činiti. Komisija provodi samo ograničene provjere usklađenosti podataka. Sud je utvrdio slučajeve znatnih nedosljednosti i netočnog izvješćivanja koji utječu na transparentnost i usporedivost među državama članicama, a time i na pouzdanost informacija iznesenih u godišnjem izvješću o stanju energetske unije i izvješću o napretku djelovanja u području klime. Nadalje, u tim dvama izvješćima ne pruža se detaljan pregled na razini EU-a u kojem bi se prikazale aktivnosti poduzete radi provedbe plana REPowerEU i njihova konkretna postignuća (vidjeti odlomke [33](#) – [38](#) i [45](#)).

Preporuka 1.

Potrebno je ojačati instrumente za provedbu aktivnosti namijenjenih primjeni okvira za energetske uniju i djelovanje u području klime

Komisija bi trebala ojačati okvir za energetske uniju i djelovanje u području klime s ciljem da se nacionalni energetske i klimatske planovi preoblikuju iz dokumenata o politici u pouzdan i sveobuhvatan instrument, s jasnim vremenskim okvirima, odgovornostima i okvirom za praćenje uspješnosti, i to na način da utvrdi sljedeće:

- (a) da u nacionalnim energetske i klimatske planovima moraju biti jasno utvrđena potrebna ulaganja i izvori financiranja, popraćeni konkretnim mjerama i jasnim pokazateljima uspješnosti;
- (b) da mora raspolagati ojačanim instrumentima za jamčenje usklađenosti nacionalnih energetske i klimatske planova sa zahtjevima iz Uredbe o upravljanju i provjeru pouzdanosti informacija navedenih u izvješćima država članica o praćenju.

Ciljni rok provedbe: pri izmjeni Uredbe o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime.

RRF se – preko njegovih poglavlja o planu REPowerEU – ne može smatrati glavnim pokretačem postizanja ciljeva plana REPowerEU.

16 Dodatna ulaganja koja su dosad potaknuta planom REPowerEU znatno su manja od procijenjenih ulaganja u iznosu od 300 milijardi eura koja su potrebna do 2030. To upućuje na to da stvarna dodatna ulaganja koja su potaknuta planom REPowerEU možda neće biti dovoljna za postizanje dogovorenih ciljeva ili da je početni iznos koji je Komisija procijenila veći od stvarnog, ili oboje. Komisija je 2022. procijenila da dodatna ulaganja potrebna za postizanje prvotno predloženih ciljeva plana REPowerEU, uključujući ambicioznije ciljne vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %”, iznose otprilike 300 milijardi eura. Komisija je navela i da je RRF, preko njegovih poglavlja o planu REPowerEU, središnji element financiranja tih ulaganja. Nisu bili predloženi nikakvi novi izvori financiranja. Od iznosa stavljenog na raspolaganje (gotovo 300 milijardi eura) države članice preuzele su obveze za samo 65 milijardi eura (22 % ukupnog iznosa) u svojim poglavljima o planu REPowerEU (25 milijardi eura u obliku bespovratnih sredstava prikupljenih na dražbama emisijskih jedinica u okviru ETS-a i 40 milijardi eura u obliku zajmova). Nisu izvršeni nikakvi prijenosi sredstava iz područja kohezije ili ruralnog razvoja. Nakon posljednjeg kruga izmjena planova ukupni iznos u travnju 2026. dosegao je 54,3 milijarde eura (18 %). Iako Komisija predviđa da bi se nacionalnim javnim i privatnim ulaganjima mogla pokriti razlika između iznosa za koji su preuzete obveze u okviru poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a i procijenjenih potreba za ulaganjima na razini cijelog plana REPowerEU, revizija koju je Sud proveo pokazala je da ni Komisija ni države članice nisu mogle pružiti dokaze kojima bi se potkrijepila ta pretpostavka. U ovoj fazi i dalje nije jasno na koji se način plan REPowerEU može provesti u cijelosti (vidjeti odlomke [39](#) – [46](#)).

17 U poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir neki od preostalih strateških izazova utvrđenih u okviru europskog semestra, uključujući one povezane s prekograničnim interkonekcijskim vodovima. Države članice u većoj su mjeri uzele u obzir 50 % potpreporuka za pojedinu zemlju povezanih s ciljevima plana REPowerEU koje su obuhvaćene revizijom koju je proveo Sud i njih 22 % u manjoj mjeri, a 6 % potpreporuka nisu uzele u obzir. Nadalje, od deset država članica kojima je 2023. iznesena preporuka za pojedinu zemlju u vezi s jačanjem prekogranične međupovezanosti samo su njih dvije (20 %) u svoja poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a uključile mjere namijenjene toj svrsi (vidjeti odlomke [47](#) – [56](#)).

Preporuka 2.

Potrebno je prikupljati sveobuhvatne, pravodobne i pouzdane informacije o postojećem manjku finansijskih sredstava za sve aktivnosti namijenjene provedbi plana REPowerEU

Komisija bi od država članica trebala tražiti da na godišnjoj razini dostavljaju informacije o proračunima i izvorima financiranja za sve aktivnosti usmjerene na provedbu plana REPowerEU.

Ciljni rok provedbe: do kraja 2026.

EU je znatno smanjio ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ali mjerama u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a može se pružiti tek ograničen doprinos kapacitetima za proizvodnju čiste energije i prekograničnoj međupovezanosti

- 18 Unatoč smanjenju ovisnosti EU-a o ruskim fosilnim gorivima i dalje postoje izazovi.** Plan REPowerEU doveo je do zabrane uvoza fosilnih goriva iz Rusije primjenom sankcija EU-a, uz iznimku prirodnog plina. Zbog toga se uvoz nafte drastično smanjio, a isto je vrijedilo i za uvoz plina, iako u manjoj mjeri. I dalje postoje bitni izazovi jer se određena količina ruske nafte nastavila neizravno uvoziti u EU preko zemalja izvan EU-a, a neke države članice i dalje uvoze nezanemarlivu količinu prirodnog plina. Novom Uredbom (EU) 261/2026 predviđena je pravno obvezujuća zabrana uvoza ruskog plina u fazama, što će dovesti do postupnog potpunog ukidanja uvoza do kraja 2027. Međutim, predmetna uredba ne sadržava odredbe na temelju kojih bi se državama članicama koje ne poštuju tu zabranu izravno izrekle sankcije. Naposljetku, trenutna kretanja na energetskom tržištu potvrđuju važnost ubrzavanja diversifikacije i sprečavanja prekomjernog oslanjanja na jednog dobavljača u budućnosti (vidjeti odlomke [58](#) – [65](#)).

- 19 Mjere u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a s jasnim kvantificiranim ciljnim vrijednostima tek su u ograničenoj mjeri doprinijele povećanju kapaciteta za proizvodnju čiste energije, i to uglavnom solarne energije.** Prema Komisijinim procjenama očekuje se da će se s pomoću mjera u sklopu RRF-a uključenih u poglavlja o planu REPowerEU do 2026. staviti na raspolaganje najmanje 20 GW dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. To je manje od 20 % planiranog dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora od 103 GW koji je procijenjen u planu REPowerEU. Međutim, analiza koju je proveo Sud pokazuje da su od ukupno 45 mjera u vezi s obnovljivim izvorima energije koje su uključene u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a samo za 12 mjera utvrđene jasne i mjerljive ciljne vrijednosti, kojima je ukupno obuhvaćeno 1,6 GW. U tom je kontekstu Sud utvrdio da se ključnim etapama i ciljnim vrijednostima u sklopu RRF-a često prate rashodi ili broj ugovora, ali da se u njima ne spominju ostvarenja, kao što je instalirani dodatni kapacitet izražen u MW ili GW. Time se otežava utvrđivanje napretka u uvođenju dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ostvarenog s pomoću tih mjera financiranih iz RRF-a. Naposljetku, Sud je utvrdio da je većina ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora financiranih iz RRF-a u planovima o poglavlju REPowerEU usmjerena na solarne elektrane, dok su vjetroelektrane nedovoljno zastupljene u usporedbi s procjenama iz plana REPowerEU. Razlog za to ponajprije leži u dugotrajnim postupcima izdavanja dozvola i dugom vremenu potrebnom za ostvarivanje rezultata te EU zbog toga i dalje ovisi o uvozu znatnih količina fosilnih goriva (vidjeti odlomke [66 – 76](#)).
- 20 Zbog nedovoljne usmjerenosti poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a na prekogranične interkonekcijske vodove propuštena je prilika za povećanje učinkovitosti jedinstvenog tržišta električne energije i njegovu veću integraciju.** Stvarni projekti u području prekogranične međupovezanosti složeni su te je njihov vremenski okvir provedbe mnogo dulji od razdoblja primjene RRF-a, zbog čega ih je teško dovršiti. Sud je utvrdio da su samo tri mjere povezane s planom REPowerEU bile usmjerene na prekogranične interkonekcijske vodove u dvjema državama članicama, od kojih je jedna kasnije povučena. Osam država članica nije uključilo nijednu takvu mjeru iako im je iznesena potpreporuka za pojedinu zemlju u kojoj se poziva na razvoj prekograničnih interkonekcijskih vodova. Međutim, široka definicija kriterija u pogledu prekograničnosti ili višedržavnosti omogućila je državama članicama da 76 % svojih mjera financiranih iz RRF-a u okviru plana REPowerEU kategoriziraju kao mjere koje ispunjavaju zahtjev u pogledu prekogranične ili višedržavne dimenzije ili učinka, čime je uvelike premašena ciljna vrijednost od 30 % utvrđena u izmijenjenoj Uredbi o RRF-u. Prema procjeni Suda većina tih mjera bile su rutinske domaće mjere kojima se doprinosi smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima ili smanjenju potražnje za energijom bez izravnog prekograničnog elementa (vidjeti odlomke [78 – 82](#)).

Preporuka 3.

Potrebno je zajamčiti djelotvornu upotrebu financijskih sredstava EU-a za postizanje ciljeva prelaska na čistu energiju iz plana REPowerEU

Pri uvođenju budućih instrumenata EU-a za financiranje s pomoću kojih se pruža potpora za mjere usmjerene na postizanje energetske i klimatske ciljeve u svrhu proizvodnje čiste energije ili jačanja elektroenergetske mreže Komisija bi za takve mjere trebala zajamčiti sljedeće:

- (a) da one uključuju jasne ciljne vrijednosti usmjerene na rezultate koje su izričito povezane s tim ciljevima; te
- (b) da se one temelje na realističnim rokovima unutar razdoblja primjene instrumenta kojima se omogućuje provedba ambicioznih i složenih mjera te da je za njih dostupno dovoljno naknadnog financiranja.

Ciljni rok provedbe: pri predlaganju budućih instrumenata kojima se doprinosi proizvodnji čiste energije ili jačanju elektroenergetske mreže.

Preporuka 4.

U okviru budućih instrumenata za financiranje potrebno je bolje utvrđivati prekogranične mjere usmjerene na postizanje ciljeva prelaska na čistu energiju i poboljšati upravljanje takvim mjerama

Pri uvođenju budućih instrumenata EU-a za financiranje kojima se pruža potpora za prekogranične mjere usmjerene na postizanje ciljeva prelaska na čistu energiju Komisija bi trebala:

- (a) jasno utvrditi elemente koji su potrebni kako bi se određeni projekt smatrao istinskim višedržavnim projektom (npr. projekti u vezi s mrežnim interkonekcijskim vodovima) i utvrditi pojedinačne ciljne vrijednosti za svaku državu članicu koja sudjeluje u takvom projektu; te
- (b) poboljšati upravljanje ključnim prekograničnim ulaganjima kako bi se zajamčila pravodobna i djelotvorna provedba takvih strateških ulaganja.

Ciljni rok provedbe: pri predlaganju budućih instrumenata usmjerenih na pružanje potpore za prekogranične mjere usmjerene na postizanje ciljeva prelaska na čistu energiju.

21 Dokazi na kojima Komisija temelji ocjenu postignuća plana REPowerEU nisu snažni. Okvir za uspješnost RRF-a nije izmijenjen kako bi se njime posebno uzeli u obzir praćenje i ocjenjivanje rezultata u postizanju ciljeva plana REPowerEU. U slučaju jedinog zajedničkog pokazatelja kojim se bilježi dodatni kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne postoji zahtjev u skladu s kojim bi bilo potrebno zasebno izvješćivati o tome što odgovara izvornoj ciljnoj vrijednosti, a što dodatnoj ciljnoj vrijednosti povezanoj s uvođenjem plana REPowerEU. Drugi ključni ciljevi, posebice smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima i povećanje kapaciteta za prekograničnu međupovezanost, nisu obuhvaćeni nijednim zajedničkim pokazateljem za RRF. Osim toga, na temelju trenutnog opisa ključnih etapa i ciljnih vrijednosti mjera financiranih iz RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU nije uvijek moguće ocijeniti kvantitativne rezultate ili učinke. Izvan okvira RRF-a ne postoji poseban zahtjev u skladu s kojim bi se trebali prikupljati pouzdani podatci na razini država članica kako bi se utvrdili rezultati i učinak koji su postignuti zahvaljujući aktivnostima poduzetim na temelju ciljeva plana REPowerEU i u skladu s kojim bi bilo potrebno izvješćivati Komisiju o njima. Sud na temelju svojih revizijskih nalaza smatra da i dalje nije jasno na koji način Komisija namjerava ocijeniti u kojim se slučajevima smanjenje uvoza ruskih fosilnih goriva i napredak u postizanju drugih specifičnih ciljeva plana REPowerEU (npr. kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ili interkonekcijski vodovi) mogu pripisati aktivnostima koje su države članice provele u okviru plana REPowerEU, a u kojim slučajevima drugim aktivnostima ili mjerama koje su provedene prije plana REPowerEU ili s njim nisu povezane. Postoje znatni nedostaci u pogledu utvrđivanja mjerljivih ciljnih vrijednosti i praćenja rezultata mjera u sklopu RRF-a u razdoblju nakon 2026. Naposljetku, zbog nedostatka relevantnih pokazatelja za plan REPowerEU i pouzdanih podataka o uspješnosti bit će vrlo teško ocijeniti djelotvornost mjera u sklopu RRF-a namijenjenih provedbi tog plana (vidjeti odlomke [91](#) – [93](#)).

Preporuka 5.

U okviru relevantnih instrumenata za izvješćivanje potrebno je osmisliti i upotrebljavati odgovarajuće pokazatelje uspješnosti za ocjenjivanje postignuća koja doprinose ostvarivanju ciljeva plana REPowerEU

Kako bi se u okviru relevantnih instrumenata za izvješćivanje ocjenjivala postignuća koja doprinose ostvarivanju ciljeva plana REPowerEU, Komisija bi trebala:

- (a) utvrditi pokazatelje uspješnosti koji su izričito povezani s relevantnim ciljevima plana REPowerEU te dovoljno jasni i mjerljivi; te
- (b) zajamčiti da države članice primjenjuju te pokazatelje i dostavljaju podatke koji ispunjavaju visoke standarde kvalitete i pouzdanosti.

Ciljni rok provedbe: pri izmjeni Uredbe o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime ili pri predlaganju budućih instrumenata koji se odnose na ciljeve plana REPowerEU ili pri prilagođavanju relevantnih instrumenata za izvješćivanje.

Detaljnije o opažanjima Suda

Ključnim instrumentima EU-a za upravljanje planom REPowerEU koje Komisija upotrebljava ne jamči se djelotvorno praćenje i usmjeravanje njegove provedbe

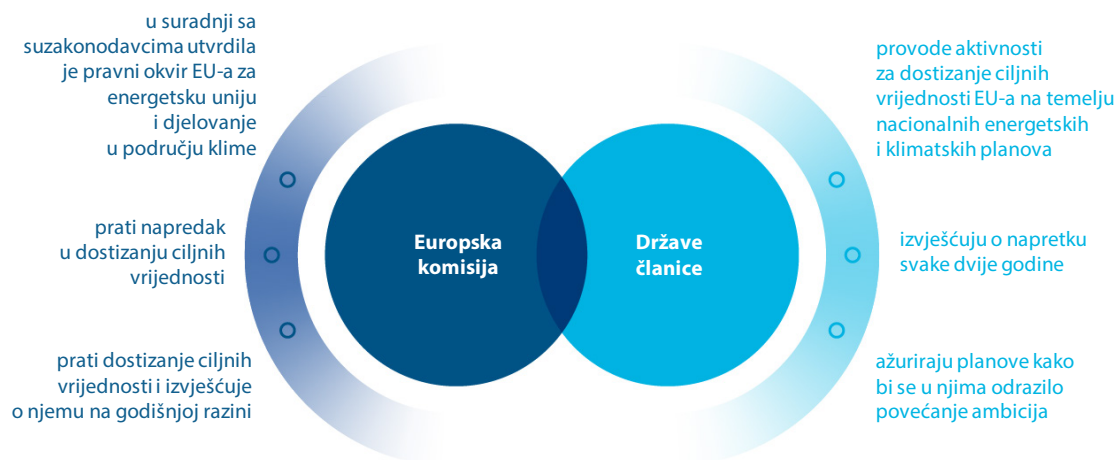
U sklopu plana REPowerEU trebali su se upotrebljavati ključni instrumenti iz upravljačkih okvira za energetske uniju EU-a i djelovanje EU-a u području klime te za RRF

- 22** Aktivnosti EU-a za postizanje energetske unije i borbu protiv klimatskih promjena oblikuju se na temelju niza inicijativa u kojima se odražavaju ciljevi koji se mijenjaju tijekom godina. U [Prilogu III.](#) navedene su predmetne ključne inicijative. Ključne su sastavnice upravljačkog okvira za energetske uniju i djelovanje u području klime sljedeće:

- **Ciljne vrijednosti:** cilj je EU-a postići klimatsku neutralnost do 2050., uz prijelazne ciljne vrijednosti utvrđene za 2030. u vezi sa smanjenjem emisija stakleničkih plinova za 55 % u odnosu na 1990. provedbom niza aktivnosti u različitim područjima ili sektorima. Te su ciljne vrijednosti 2021. postale pravno obvezujuće Europskim zakonom o klimi. Cilj aktivnosti u sklopu plana REPowerEU trebao bi biti povećati udio obnovljivih izvora energije u konačnoj bruto potrošnji energije u EU-u s 40 % na 42,5 % do 2030., postići smanjenje ukupne potražnje za energijom u EU-u za 11,7 % u odnosu na prognoziranu potrošnju energije za 2030. (na temelju referentnog scenarija iz 2020.). Te bi povećane ciljne vrijednosti trebale dovesti do povećanja kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za procijenjena 103 gigavata (GW) (41 GW za energiju vjetra i 62 GW za solarnu energiju)⁶.
- **Ključni upravljački instrumenti:** (1) nacionalni energetske i klimatske planovi, dokumenti o politikama koje su države članice podnijele Komisiji 2019. i 2020. i koji su izmijenjeni 2023. i 2024. te u kojima se opisuju nacionalne politike i mjere koje je potrebno provesti u razdoblju 2021. – 2030. kako bi se dostigle ciljne vrijednosti EU-a, (2) dvogodišnja izvješća o napretku, u kojima se pruža pregled stanja jer se u njima prati napredak u provedbi nacionalnih energetskih planova u pogledu dostizanja prethodno opisanih ciljnih vrijednosti te (3) Komisijino izvješće o stanju energetske unije i izvješće o napretku djelovanja u području klime, u kojima se iznosi godišnja ocjena napretka EU-a u ostvarivanju njegovih klimatskih i energetskih ciljeva i opisuju sljedeći koraci za narednu godinu.
- **Uloge:** kao što je prikazano na [slici 4.](#), Komisija i suzakonodavci (Europski parlament i Vijeće) utvrdili su pravni okvir EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime. Države članice odgovorne su za dostizanje ciljnih vrijednosti EU-a provedbom aktivnosti navedenih u nacionalnim energetskim i klimatskim planovima, izvješćivanje o napretku na dvogodišnjoj razini i ažuriranje navedenih planova kako bi se u njima odrazilo povećanje ambicija proizašlo iz plana REPowerEU. Komisija prati dostizanje ciljnih vrijednosti i izvješćuje o njemu na godišnjoj razini u okviru svojeg izvješća o stanju energetske unije i izvješća o napretku djelovanja u području klime, kao i na druge načine (na primjer, jedna je od zadaća Komisije ocjenjivati usklađenost nacionalnih energetskih i klimatskih planova s Uredbom o upravljanju i iznositi neobvezujuće preporuke).

⁶ SWD(2022) 230 final.

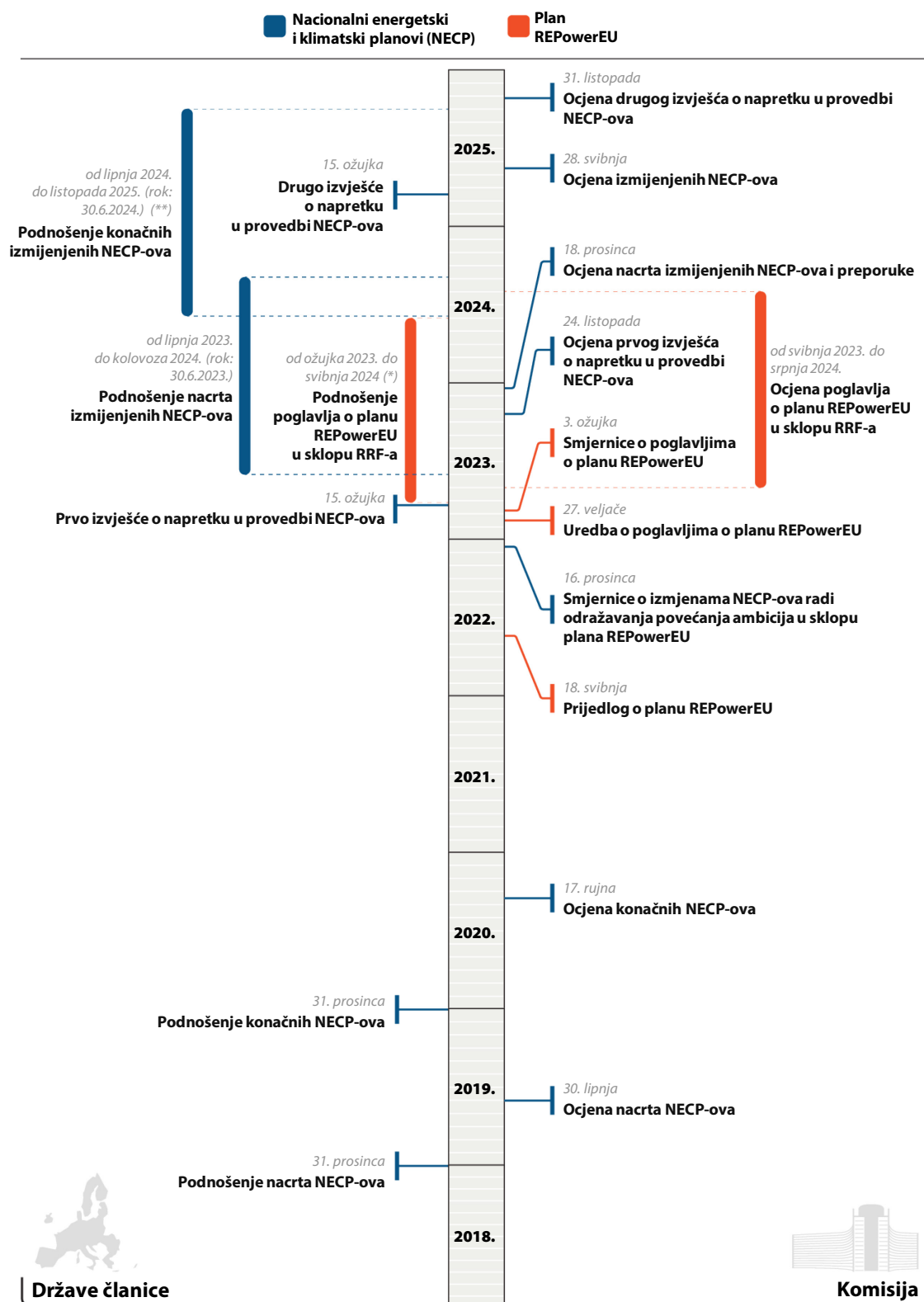
Slika 4. | Uloge u sklopu upravljačkog okvira EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime

Izvor: Sud.

23 Planom REPowerEU predviđeno je da se nacionalni energetske i klimatske planovi, dvogodišnja izvješća o napretku te izvješće o stanju energetske unije i izvješće o napretku djelovanja u području klime upotrebljavaju za planiranje i praćenje aktivnosti namijenjenih postizanju ciljeva plana REPowerEU te da se taj plan na taj način djelotvorno integrira u upravljački okvir EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime. [Slika 5.](#) sadržava kronološki prikaz izrade i izmjena nacionalnih energetskih i klimatskih planova kako bi se uzeo u obzir plan REPowerEU. Osim toga, poglavlja o planu REPowerEU u sklopu Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) uređena su upravljačkim okvirom za taj mehanizam. Na [slici 6.](#) prikazani su glavni koraci u sklopu obaju okvira. Kao što je detaljnije pojašnjeno u sljedećim dvama pododjeljcima, Sud je utvrdio da plan REPowerEU nije bio odgovarajuće integriran u upravljački okvir EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime jer se ključnim instrumentima EU-a za upravljanje tim planom ne jamči da Komisija može djelotvorno pratiti i usmjeravati njegovu provedbu.

Slika 5. | Kronološki prikaz nacionalnih energetske i klimatskih planova i plana REPowerEU

(*) iznimka: Bugarska je svoje poglavlje o planu REPowerEU podnijela u travnju 2025.
 (**) iznimka: Poljska još nije podnijela svoj konačni izmijenjeni NECP

Izvor: Sud.

Slika 6. | Glavni koraci u integriranju plana REPowerEU u upravljački okvir za energetske uniju i djelovanje u području klime te upravljački okvir za RRF

		Upravljanje energetskom unijom i djelovanjem u području klime (upravljanje planom REPowerEU)	Upravljanje RRF-om (za mjere u poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a)
		Ex ante	Ex-post
 Države članice		Ažuriraju svoje NECP-ove u skladu s planom REPowerEU i ažuriranim ciljnim vrijednostima za obnovljive izvore energije iz propisa u području klime	Dostavljaju dvogodišnja izvješća o napretku u provedbi NECP-ova
		Uvode poglavlja o planu REPowerEU u nacionalne planove za oporavak i otpornost	Dostavljaju polugodišnje izvješće o napretku u provedbi mjera i izvješće o zajedničkim pokazateljima za RRF
 Komisija		Ocjenjuje NECP-ove i iznosi neobvezujuće preporuke	Sastavlja: A) izvješće o stanju energetske unije B) izvješće o napretku djelovanja u području klime
		Ocjenjuje poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a, a Vijeće ih odobrava	Ažurira tablicu pokazatelja RRF-a i priprema godišnje izvješće o napretku u provedbi RRF-a

Izvor: Sud.

Izmijenjeni nacionalni energetske i klimatski planovi i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu dovoljni za ostvarivanje svih ciljeva plana REPowerEU i dostizanje svih njegovih ciljnih vrijednosti

- 24** U skladu s Uredbom o upravljanju energetske unijom i djelovanjem u području klime⁷ nacionalnim energetske i klimatske planovima trebala bi se usmjeravati ulaganja potrebna za klimatsku i energetske tranziciju te bi se njima pritom trebalo pomoći u mobiliziranju privatne i javne potrošnje. U planu REPowerEU navodi se da su „[nacionalni energetske i klimatske planovi] ključni za ostvarivanje ciljeva plana REPowerEU”⁸. Stoga je u Komisijinih smjernicama za preispitivanje nacionalnih energetske i klimatske planova u sredini razdoblja provedbe⁹ navedeno da bi države članice trebale opisati ulogu koju poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a imaju u provedbi izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatske planova, uputiti na pripadajuća poglavlja o tom planu „za svaku relevantnu politiku i mjeru” i navesti ulogu nacionalnih energetske i klimatske planova u dopunjavanju predmetnih poglavlja.
- 25** Sud je ispitao mjeru u kojoj je plan REPowerEU utjecao na ciljne vrijednosti i mjere u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatske planovima, s posebnim naglaskom na smanjenju ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, povećanju kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i poboljšanju prekogranične međupovezanosti. Procijenio je i je li se Komisija mogla osloniti na izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove kao instrument za usmjeravanje provedbe plana REPowerEU. Naposljetku, Sud je ispitao povezanost tih planova s poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a, kao i je li Komisija obavila pouzdano ocjenjivanje te povezanosti.

⁷ Uredba (EU) 2018/1999 od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetske unijom i djelovanjem u području klime.

⁸ COM(2022) 230 final, str. 4.

⁹ Obavijest Komisije o smjernicama državama članicama za ažuriranje nacionalnih energetske i klimatske planova za razdoblje 2021. – 2030. (2022/C 495/02).

26 Sud je utvrdio da nacionalni energetske i klimatski planovi nisu bili dovoljno usklađeni s ciljevima plana REPowerEU i da nisu bili zadovoljavajuće povezani s poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Utvrdio je pet glavnih nedostataka.

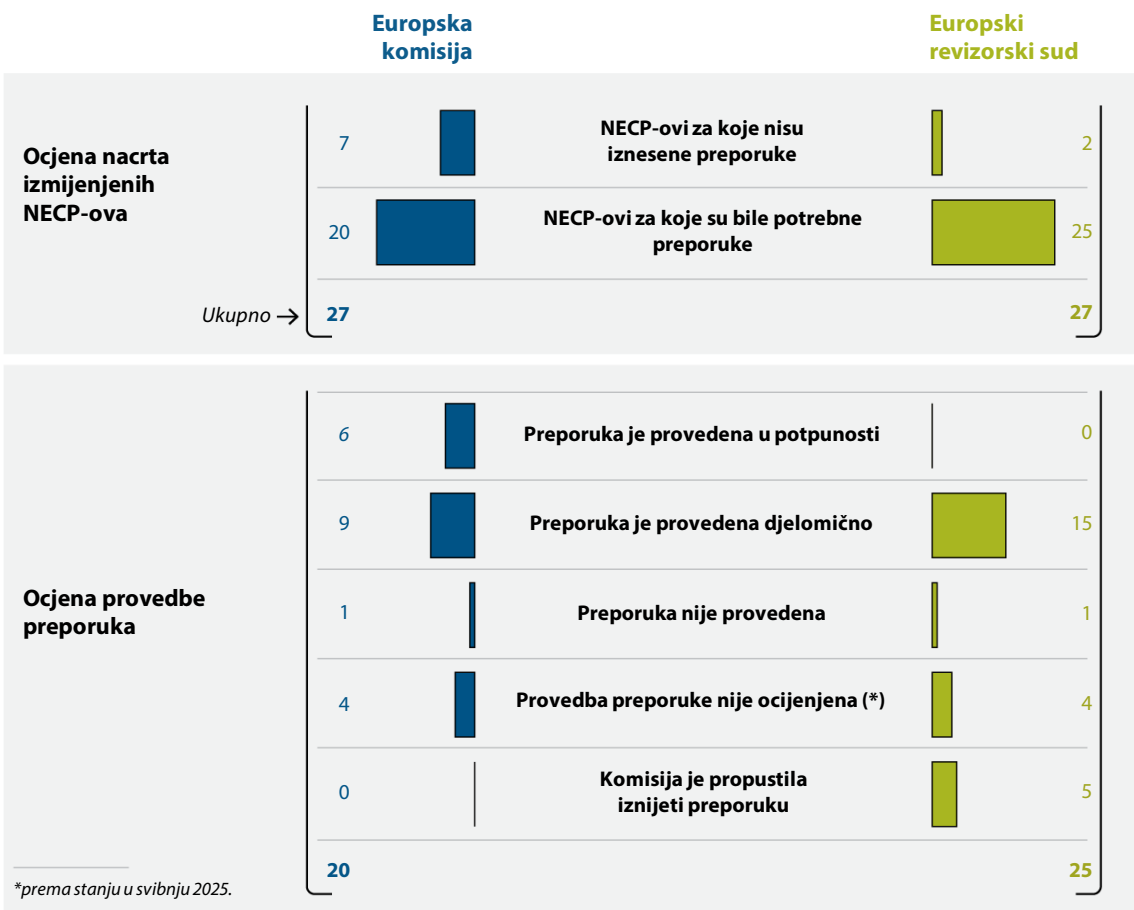
- Nije jasno je li Komisija imala cjelovitu predodžbu najvažnijih potreba u državama članicama i načina na koji će se one zadovoljiti jer su za mnoge države članice poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a odobrena bez uvida u izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove. Osim toga, predmetni planovi znatno se razlikuju po svojoj detaljnosti i strukturi iako je bio predviđen njihov standardiziran sadržaj¹⁰, čime se otežavaju usporedba među zemljama i Komisijino ocjenjivanje.
- Drugo, budući da za Poljsku ne postoji konačni izmijenjeni nacionalni energetske i klimatski plan, nije moguće temeljito ocijeniti napredak u dostizanju općih ciljnih vrijednosti plana REPowerEU i postizanja njegovih općih ciljeva. Poljska je s 24,5 milijardi eura drugi najveći korisnik financijskih sredstava za plan REPowerEU u sklopu RRF-a (38 % ukupnog iznosa za koji su preuzete obveze u poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a).
- Treće, u slučaju većine konačnih izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatske planova uvođenje plana REPowerEU nije dovelo do toga da se utvrde bilo kakve posebne ciljne vrijednosti za smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, kao što je diversifikacija izvora energije kako je predviđeno planom REPowerEU, niti da se u njih uključe bilo kakve dodatne obveze u pogledu ciljnih vrijednosti međupovezanosti elektroenergetske mreže od 15 % (vidjeti odlomak 31). Od 27 država članica samo je njih 16 uskladilo svoje doprinose dostizanju ciljnih vrijednosti za energiju iz obnovljivih izvora s povećanim razinama proizašlim iz plana REPowerEU (vidjeti odlomak 30).

¹⁰ Prilog I. Uredbi (EU) 2018/1999.

- Četvrto, od 27 država članica samo je njih 15 u nacionalnim energetske i klimatskim planovima uputilo na mjere financirane iz RRF-a uključene u njihova poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Sud na temelju svoje procjene smatra da su samo tri države članice (Mađarska, Nizozemska i Portugal) u svojim nacionalnim energetske i klimatskim planovima navele jasne poveznice sa svim mjerama iz poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. U konačnim izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima ukupno se upućuje na samo 35 % mjera u sklopu RRF-a uključenih u poglavlja o planu REPowerEU.
- Peto, u konačnim izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima iz uzorka Suda dodatne nove mjere – tj. mjere koje obuhvaćaju više od onoga što je već uključeno u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a – nisu izričito povezane s planom REPowerEU. Takvo je povezivanje nužno kako bi se prikazale aktivnosti vrijedne 235 milijardi eura koje trebaju napredovati prema planu kako bi se dostigle ciljne vrijednosti za prelazak na čistu energiju. Sud je detaljno ispitao konačne izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove za 11 država članica na čija je poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a otpadalo 54 % ukupnog iznosa sredstava za koji su preuzete obveze (65 milijardi eura). Utvrdio je da za više od polovice financijskih sredstava za koja su preuzete obveze u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima korisnika nisu u cijelosti navedene ključne informacije o dodatnim novim aktivnostima za provedbu plana REPowerEU (kao što su procijenjeni troškovi ulaganja te način na koji se te aktivnosti financiraju i na koji se njima dopunjuju mjere u sklopu RRF-a uključene u njihova poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a). Zbog toga Komisija ne može dobiti sveobuhvatnu predodžbu planiranih ili tekućih ulaganja država članica u obnovljive izvore energije ili druge povezane projekte u području energetike te načina na koji se oni financiraju (drugim sredstvima EU-a / nacionalnim sredstvima, privatnim sredstvima ili kombinacijom sredstava). Isto tako, nije moguće procijeniti pokrivaju li države članicu znatnu razliku između sredstava potrebnih za dodatna ulaganja koja se trebaju izvršiti za provedbu plana REPowerEU, čiji je iznos Komisija procijenila na 300 milijardi eura, i iznosa od 65 milijardi eura za koji su preuzete obveze u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a, kao ni način na koji to čine (vidjeti odlomke [05](#) i [44](#)).

27 Komisija je za 20 država članica iznijela neobvezujuću preporuku za poboljšanje povezanosti nacionalnih energetske i klimatskih planova s poglavljem o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (vidjeti [tablicu 1.](#)). Komisija je smatrala da je šest država članica u potpunosti uzelo u obzir preporuke koje su im upućene. Međutim, analiza koju je proveo Sud pokazuje da nijedna od tih šest država članica nije uzela u obzir preporuku o poboljšanju načina na koji je prikazana poveznica između izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatskih planova i aktivnosti namijenjenih provedbi plana REPowerEU ili poglavlja o tom planu.

Tablica 1. | Sažeti prikaz preporuka za izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove u vezi s poveznicom s planom REPowerEU ili poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a

Izvor: Sud, na temelju Komisijine ocjene konačnih izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatskih planova i pregleda te ocjene koju je obavio.

- 28** Sud na temelju svoje analize smatra da pet od sedam država članica kojima Komisija nije iznijela nijednu preporuku u vezi s nacrtima izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatskih planova iz 2023. (Danska, Grčka, Francuska, Austrija i Rumunjska) u svojim nacrtima izmijenjenih inačica tih planova ili njihovim konačnim izmijenjenim inačicama nije jasno uputilo na mjere financirane iz RRF-a uključene u njihova poglavlja u planu REPowerEU. Stoga je, prema mišljenju Suda, Komisija trebala iznijeti preporuku za tih pet država članica kako bi se izmijenjeni nacionalni energetske i klimatski planovi bolje uskladili s ciljevima plana REPowerEU i mjerama opisanim u poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (vidjeti primjer u [okviru 1.](#)).

Okvir 1.

Nepostojanje poveznice između konačnog izmijenjenog nacionalnog energetske i klimatske plana i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a – Francuska

Komisija za Francusku nije iznijela preporuku u vezi s usklađivanjem nacrtu izmijenjenog nacionalnog energetske i klimatske plana te zemlje iz 2023. s drugim instrumentima za planiranje, uključujući plan za oporavak i otpornost i njegovo poglavlje o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Komisija je u svojoj ocjeni primijetila da u nacrtu izmijenjene inačice tog plana nije naveden udio financijskih sredstava iz RRF-a i da se u njemu ne upućuje jasno na poglavlje o planu REPowerEU ili na izmijenjeni plan za oporavak i otpornost.

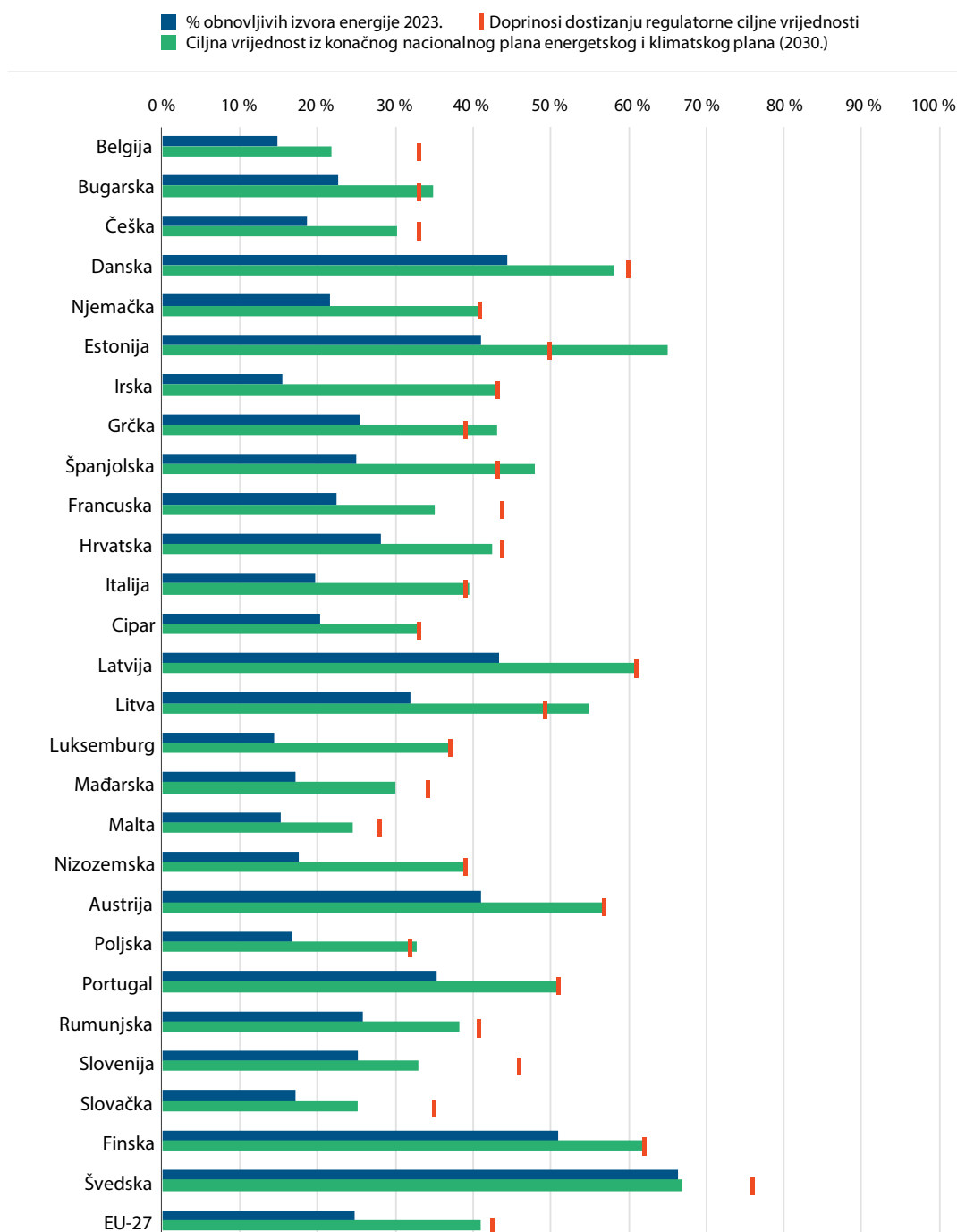
Komisija je 2025. ocijenila konačni izmijenjeni nacionalni energetske i klimatske plan i zaključila da njime „nisu u dovoljnoj mjeri uzete u obzir glavne reforme i ulaganja iz plana za oporavak i otpornost kojima se doprinosi ostvarivanju ciljeva energetske unije te dostizanju njezinih ciljnih vrijednosti i pružanju povezanih doprinosa”. U ocjeni je navedeno i da je iz konačnog izmijenjenog nacionalnog energetske i klimatske plana izostavljeno nekoliko mjera iz plana za oporavak i otpornost. To je uključivalo mjeru za energetske obnovu javnih zgrada, za koju je pružena potpora u obliku bespovratnih sredstava iz RRF-a u iznosu od 6,4 milijarde eura.

- 29** Prema mišljenju Suda Komisija nije provela posebno ocjenjivanje kojim bi provjerila jesu li izmijenjeni nacionalni energetske i klimatske planovi bili u dovoljnoj mjeri usklađeni s ciljevima plana REPowerEU i mjerama financiranim iz RRF-a iznesenim u poglavljima o planu REPowerEU. Sud je utvrdio da je u slučaju više od polovice nacionalnih energetske i klimatske planova Komisija svoje ocjenjivanje usmjerila samo na opću korelaciju s planom za oporavak i otpornost. Komisija nije dostavila dokaze o tome da je posebno razmotrila korelaciju s poglavljima o planu REPowerEU i povezanim mjerama financiranim iz RRF-a.

30 Uvođenje plana REPowerEU dovelo je do izmjene Direktive o obnovljivoj energiji kako bi se obvezujuća ciljna vrijednost EU-a za energiju iz obnovljivih izvora za 2030. povećala na 42,5 %. Iako se u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima država članica spominje povećanje doprinosa dostizanju ciljnih vrijednosti povezanih s obnovljivim izvorima energije u odnosu na izvorne inačice tih planova objavljene 2019., ta veća razina ambicioznosti nije potkrijepljena jasnim i mjerljivim mjerama s utvrđenim ciljnim vrijednostima u smislu dodatnog kapaciteta za proizvodnju koji je potrebno uvesti. Bez tih informacija nije moguće procijeniti mogu li se dostići dodatne ciljne vrijednosti za solarnu energiju ili energiju vjetra utvrđene u planu REPowerEU (vidjeti poveznicu (1) na usporedbu mjera za provedbu nacionalnih energetske i klimatskih planova koju je obavio Sud dostupnu u [Prilogu IV.](#)). Nadalje, za 11 država članica od njih 27 doprinosi koje je potrebno pružiti do 2030. za dostizanje ukupne ciljne vrijednosti izneseni u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima i dalje su ispod razine izračunane na temelju pravila utvrđenih u Uredbi o upravljanju¹¹ (vidjeti [sliku 7.](#)).

¹¹ Ibid., Prilog II.

Slika 7. | Udio energije iz obnovljivih izvora za svaku državu članicu: stvarne vrijednosti iz 2023. u usporedbi s ambicijama iznesenim u konačnim izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima i doprinosima dostizanju regulatorne ciljne vrijednosti

Napomena: u vrijeme izrade izvješća o ocjeni na razini EU-a Estonija i Poljska dostavile su ažurirane vrijednosti na temelju inačica konačnih nacionalnih energetske i klimatske planova dostupnih za javno savjetovanje (koji još nisu bili službeno podneseni). U slučaju Belgije podatci su preuzeti iz nacrt izmijenjenog nacionalnog energetske i klimatske plana jer Komisiji nije bila dostavljena ni konačna inačica tog plana ni preliminarna ažurirana vrijednost.

Izvor: Sud, na temelju [ocjene konačnih izmijenjenih nacionalnih energetske i klimatske planova na razini EU-a](#).

31 Naposljetku, analiza koju je proveo Sud pokazala je da plan REPowerEU nije imao bitan učinak na ciljne vrijednosti iznesene u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima povezane s neovisnošću o ruskim fosilnim gorivima ili prekograničnom međupovezanošću elektroenergetske mreže (vidjeti poveznicu (2) na usporedbu ciljnih vrijednosti iz nacionalnih energetske i klimatske planova za skupinu EU-27 koju je obavio Sud dostupnu u [Prilogu IV.](#)).

- Nijedna država članica nije se jasno obvezala na dostizanje bilo kakvih kvantitativnih ciljnih vrijednosti s ciljem smanjenja udjela uvoza ruskih fosilnih goriva. Štoviše, u nekim izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatske planovima iznosi se još manje pojedinosti o tom pitanju nego u njihovim inačicama iz 2019. (vidjeti primjer u [okviru 2.](#)).
- Među državama članicama njih je 12¹² već premašilo regulatorni zahtjev u pogledu postizanja prekogranične međupovezanosti od 15 % do 2030., ali to je postignuto prije uvođenja plana REPowerEU i nije njegova posljedica. Od preostalih 15 država članica nijedna se nije dodatno obvezala na ispunjavanje tog zahtjeva te postoji rizik od toga da ga neće ispuniti. Međutim, taj je zahtjev ključan za postizanje ciljeva plana REPowerEU.

Okvir 2.

Manje informacija o postupnom ukidanju uvoza ruskog plina u izmijenjenom nacionalnom energetske i klimatske planu nego 2019. – Mađarska

Nakon ocjene nacrtu njezina izmijenjenog nacionalnog energetske i klimatske plana [Komisija je preporučila](#) Mađarskoj da iznese detaljnije informacije, među ostalim o svojim planovima za diversifikaciju kako bi se prestao uvoziti plin iz Rusije. Mađarska nije postupila u skladu s tom preporukom te je čak iznijela manje informacija nego u nacionalnom energetske i klimatske planu iz 2019. U njezinu konačnom izmijenjenom nacionalnom energetske i klimatske planu spominju se ciljevi diversifikacije opskrbe energijom, smanjenja uvoza ruskih fosilnih goriva i poticanja smanjenja potražnje, ali se više ne navode mogući alternativni scenariji za diversifikaciju uvoza plina. U tablici uključenoj u izvorni nacionalni energetske i klimatske plan iz 2019. prikazivalo se da je Mađarska u svim scenarijima očekivala da će uvoz iz Rusije ostati nepromijenjen i iznositi 3 milijarde m³ godišnje, neovisno o varijacijama u alternativnim izvorima.

¹² Danska, Estonija, Hrvatska, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Slovenija, Švedska.

- 32** Sljedeća izmjena nacionalnih energetske i klimatskih planova provest će se za razdoblje nakon 2030. u okviru predstojeće izmjene Uredbe o upravljanju. Stoga prema trenutnom stanju Komisija neće biti u mogućnosti provjeriti uklanjaju li države članice prethodno opisane nedostatke.

Izvešćima o napretku ne usmjerava se i ne prati provedba plana REPowerEU

- 33** Komisija prati napredak u dostizanju ciljnih vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %” s pomoću izvješća o stanju energetske unije i izvješća o napretku djelovanja u području klime, pri čemu se oba izvješća izravno temelje na podacima koje države članice dostavljaju u svojim dvogodišnjim izvješćima o napretku u provedbi nacionalnih energetske i klimatskih planova. Ti su dokumenti potkrijepljeni dodatnim [izvješćem o provedbi plana REPowerEU tri godine nakon njegova uvođenja](#). Dosad su dovršena dva ciklusa dvogodišnjeg izvješćivanja (ožujak 2023. i ožujak 2025.), no došlo je do smanjenja pravodobnosti u izvješćivanju. Samo su tri države članice pravodobno dostavile dvogodišnje izvješće o napretku za 2025. (u odnosu na njih sedam 2023.) te do prosinca 2025. četiri države članice¹³ i dalje nisu bile dostavile cjelovito izvješće, uključujući sva 23 obvezna priloga.
- 34** Za razliku od nacionalnih energetske i klimatskih planova, iako Komisija nije zakonski obvezna provjeravati pouzdanost podataka u dvogodišnjim izvješćima o napretku, mora ih upotrebljavati kako bi ocijenila napredak u dostizanju ciljnih vrijednosti EU-a i nacionalnih ciljnih vrijednosti. Većina izvješća ne uključuje informacije o privatno financiranim ulaganjima jer to nije obvezno u skladu s Provedbenom uredbom (EU) 2022/2299. Analiza koju je proveo Sud pokazuje da u osam dvogodišnjih izvješća država članica o napretku od njih devet koja je Sud obuhvatio ispitivanjem¹⁴ (na koja otpada 99,9 % prijavljenih privatnih ulaganja – vidjeti [Prilog V.](#)) postoje velike nedosljednosti, posebno u pogledu podataka koje je dostavila Njemačka (vidjeti primjer u [okviru 3.](#) i odlomak [45](#)). Nadalje, Sud je utvrdio da su četiri države članice¹⁵ dostavile prazne tablice o financijskom izvještavanju¹⁶, ne navodeći čak ni obvezne informacije (vidjeti [Prilog V.](#)). Stoga dvogodišnja izvješća o napretku ne mogu služiti kao pouzdana osnova za praćenje aktivnosti namijenjenih provedbi plana REPowerEU.

¹³ Belgija, Mađarska, Austrija i Rumunjska.

¹⁴ Njemačka, Francuska, Cipar, Litva, Nizozemska, Mađarska, Poljska, Slovenija i Slovačka.

¹⁵ Češka, Irska, Italija i Austrija.

¹⁶ Prilog XIII. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2022/2299.

Okvir 3.

Nepotpune informacije i troškovi ulaganja prikazani većima od stvarnih u dvogodišnjim izvješćima o napretku – Njemačka

U svojem drugom dvogodišnjem izvješću o napretku iz 2025. Njemačka je navela da stvarna i planirana privatna i javna ulaganja za mjere u okviru njezina nacionalnog energetskog i klimatskog plana ukupno iznose 557,7 milijardi eura, što čini više od 70 % svih ulaganja prijavljenih za svih 27 država članica (vidjeti [Prilog V.](#)).

Međutim, Sud je utvrdio niz nedostataka u podacima navedenim u njemačkom izvješću, zbog kojih su planirana ulaganja i stvarna postignuća prikazana većima od stvarnih:

- Njemačka je navela financijske informacije samo za 11 % politika i mjera iz svojeg nacionalnog energetskog i klimatskog plana, tj. za 30 politika i mjera od njih 266;
- navela je buduća ulaganja (od 2024. nadalje) u ukupnom iznosu od 360 milijardi eura, od čega se 320 milijardi eura (88,9 %) odnosilo na jedan program državne potpore koji se provodio u razdoblju 2016. – 2022. i koji je uključivao stvarna ulaganja u iznosu od otprilike 9,5 milijardi eura, tj. samo 3 % prijavljenih troškova; te
- za jednu drugu mjeru Njemačka je navela da je procijenjeno ulaganje iznosilo 288 milijardi eura, uključujući iznos od 60 milijardi eura koji je do 2023. već bio potrošen. Međutim, za razdoblje nakon 2023. nisu predviđena nikakva ulaganja u tu mjeru.

35 Ni u izvješću o stanju energetske unije ni u izvješću o napretku djelovanja u području klime iz 2025. ne opisuje se detaljno način na koji napreduju aktivnosti namijenjene provedbi plana REPowerEU u smislu ostvarivanja ciljeva ili konkretnih postignuća. U zasebnoj ocjeni izvješća o napretku u provedbi nacionalnih energetskih i klimatskih planova iz 2025. koju je iznijela Europska agencija za okoliš¹⁷ ističu se smanjenje pravodobnosti te količine iznesenih financijskih informacija i opsega u kojima su obuhvaćene politike i mjere, kao i nedosljednosti otkrivene Komisijinim provjerama u vezi s točnošću planiranih, provedenih i preostalih ulaganja.

¹⁷ „Overview of Reported Integrated National Climate and Energy Policies and Measures in Europe in 2025”.

- 36** U izvješću o provedbi plana REPowerEU tri godine nakon njegova uvođenja objavljenom u lipnju 2025. napredak se također prikazuje većim od stvarnog jer se provedbi plana REPowerEU pripisuju postignuća ostvarena u okviru starijih ili nepovezanih projekata. To je na primjer slučaj s odvajanjem baltičkih zemalja od ruske elektroenergetske mreže (vidjeti primjer u [okviru 7.](#)). Slično tome, prijavljena povećanja kapaciteta za proizvodnju energije vjetra tijekom 2024. ne mogu se pripisati provedbi plana REPowerEU jer vrijeme potrebno za ostvarivanje rezultata pri provedbi takvih vjetroenergetskih projekata u pravilu traje od sedam do osam godina. U travnju 2026., nakon dovršetka razdoblja obuhvaćenog ovom revizijom, Komisija je objavila izvješće o napretku u provedbi plana REPowerEU četiri godine nakon njegova uvođenja. Međutim, to izvješće ima isto ograničenje kao i prethodno izvješće o provedbi: iako se u njemu prikazuje napredak u ostvarivanju ciljeva plana REPowerEU, u njemu se ne ocjenjuje u kojem se stupnju iznesena postignuća mogu pripisati provedbi mjera u okviru tog plana, a ne prethodno postojećim politikama ili drugim čimbenicima.
- 37** Nadalje, Sud je utvrdio da je Komisija u svojoj evaluaciji Uredbe o upravljanju¹⁸ već bila utvrdila većinu tih nedostataka povezanih s izvornim nacionalnim energetske i klimatskim planovima i prvim krugom izrade dvogodišnjih izvješća o napretku (ožujak 2023.)¹⁹. Sud je iste nedostatke utvrdio u drugom krugu izrade dvogodišnjih izvješća o napretku (ožujak 2025.), kao i određene dodatne nedostatke. Komisija ih još nije bila u mogućnosti otkloniti, već na tome namjerava poraditi u okviru sljedeće izmjene Uredbe o upravljanju i njezine provedbene uredbe.
- 38** Sud zaključuje da je upravljački okvir sam po sebi tek djelomično djelotvoran kad je riječ o područjima obuhvaćenim opsegom ove revizije. Osim toga, izmijenjeni nacionalni energetske i klimatske planovi i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu bili zadovoljavajuće povezani. Nacionalni energetske i klimatske planovi i izvješća o napretku trebali su biti ključni upravljački instrumenti kojima će se usmjeravati i pratiti provedba plana REPowerEU, ali nisu ispunili tu svrhu.

¹⁸ Članak 45. Uredbe (EU) 2018/1999.

¹⁹ COM (2024) 550 final od 11.9.2024.

RRF se – preko njegovih poglavlja o planu REPowerEU – ne može smatrati glavnim pokretačem postizanja ciljeva plana REPowerEU

Dodatna ulaganja koja su dosad potaknuta planom REPowerEU znatno su manja od procijenjenih ulaganja u iznosu od 300 milijardi eura koja su potrebna do 2030.

- 39** Komisija je procijenila da bi za dostizanje povećanih ciljnih vrijednosti iz paketa „Spremni za 55 %” koje su proizašle iz plana REPowerEU do 2030. bilo potrebno otprilike 300 milijardi eura²⁰. Navela je da RRF čini središnji element financiranja plana REPowerEU²¹ te je na temelju toga prijedlogom o izmjeni Uredbe o RRF-u stavljeno na raspolaganje gotovo 300 milijardi eura za financiranje mjera namijenjenih provedbi plana REPowerEU. Ta bi se sredstva uglavnom prikupila iz financijskih sredstava EU-a koja su već dostupna državama članicama, ponajprije neiskorištenih zajmova u sklopu RRF-a (225 milijardi eura). Uključila je i bespovratna sredstva u iznosu od 75 milijardi eura, prikupljena uglavnom na dražbama emisijskih jedinica u okviru ETS-a iz [rezerve za stabilnost tržišta](#) (20 milijardi eura) i opcionalnih prijenosa iz drugih instrumenata EU-a, kao što su instrumenti u području kohezije ili ruralnog razvoja (do 50 milijardi eura) (vidjeti [sliku 3.](#)).
- 40** Sud je ispitao jesu li države članice iskoristile te mogućnosti i jesu li planom REPowerEU potaknuta dodatna javna ili privatna ulaganja, među ostalim s pomoću mjera u sklopu RRF-a ili aktivnosti u sklopu nacionalnih energetske i klimatskih planova.
- 41** Sud je već u [mišljenju 04/2022](#) utvrdio da se u izvornim ključevima za raspodjelu sredstava iz RRF-a nisu odražavali potrebe i ciljevi povezani s planom REPowerEU – kao što su različiti stupnjevi ovisnosti o ruskoj energiji ili velike razlike u udjelu energije iz obnovljivih izvora u strukturi izvora energije. Kasnije je izmjenom Uredbe o RRF-u²² dodan kriterij u vezi s fosilnim gorivima, što je bilo poboljšanje, ali time je tek djelomično uklonjen razlog za zabrinutost koji je Sud bio istaknuo. Sud je ujedno upozorio na to da je financiranje stavljeno na raspolaganje u velikoj mjeri ovisilo o tome da države članice iskoriste neiskorištene zajmove u sklopu RRF-a ili preusmjere sredstva iz drugih politika EU-a.

²⁰ SWD(2022) 230 final, str. 5.

²¹ Internetske stranice o planu REPowerEU, Europska komisija.

²² Uredba (EU) 2023/435.

42 U poglavljima o planu REPowerEU države članice preuzele su obveze za samo 65 milijardi eura (22 %) od 300 milijardi eura stavljenih na raspolaganje, od čega 25 milijardi eura u obliku bespovratnih sredstava, uglavnom prikupljenih na dražbama u okviru ETS-a. Iz fondova EU-a koji su već bili dostupni državama članicama, primjerice fondova u području kohezije i ruralnog razvoja, nisu izvršeni nikakvi prijenosi. Samo je osam država članica iskoristilo zajmove u okviru RRF-a (vidjeti [tablicu 2.](#) i pojedinih u [Prilogu II.](#)). Nakon posljednjeg kruga izmjena planova ukupni iznos u travnju 2026. dosegao je 54,3 milijarde eura (18 %). Nadalje, postoji rizik od toga da se trenutačni iznos preuzetih obveza dodatno smanji (vidjeti odlomak [85](#)).

Tablica 2. | Plan REPowerEU: financijska sredstva stavljena na raspolaganje u usporedbi sa stvarno dodijeljenim sredstvima (u milijardama eura)

	Bespovratna sredstva	Zajmovi	Ukupno
Raspoloživa sredstva	75	225	300
Stvarno preuzete obveze	24,7	29,6	54,3
% stvarnog iznosa u odnosu na dostupni	33 %	13 %	18 %

Napomena: brojčane vrijednosti prikazane su u milijardama eura.

Izvor: Sud, na temelju plana REPowerEU prema stanju u listopadu 2025.

43 Komisijina procjena od 300 milijardi eura temeljila se na makroekonomskom modelu, a ne na preciznoj procjeni potreba za ulaganjima u suradnji s državama članicama. Komisija nije raspolagala detaljnim popisom ulaganja potrebnih za provedbu plana REPowerEU u svakoj državi članici.

- 44** Iako Komisija predviđa da bi se nacionalnim javnim i privatnim ulaganjima mogla pokriti razlika između iznosa za koji su preuzete obveze u okviru poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (54,3 milijarde eura) i procijenjenih potreba za ulaganjima na razini cijelog plana REPowerEU (300 milijardi eura), nije mogla pružiti nikakve posebne dokaze kojima bi se potkrijepila ta pretpostavka. Procijenjeni troškovi ulaganja u okviru plana REPowerEU kvantificirani u nacionalnim energetske i klimatskim planovima ili navedeni u dvogodišnjim izvješćima o napretku znatno su manji od prvotno procijenjenih potreba (vidjeti poveznicu (1) na usporedbu mjera za provedbu nacionalnih energetske i klimatskih planova (2024. u odnosu na 2019.) koju je obavio Sud dostupnu u [Prilogu IV.](#)). S obzirom na opći nedostatak pojedinosti o proračunu u većini nacionalnih energetske i klimatskih planova, nije moguće pouzdano procijeniti novčanu vrijednost tih mjera ili točne izvore njihova financiranja.
- 45** Te informacije vjerojatno neće biti dostupne ni retroaktivno jer u dvogodišnjim izvješćima o napretku u provedbi nacionalnih energetske i klimatskih planova nije obvezno izvješćivati o privatnom financiranju²³. Od 21 države članice njih 10 (Austrija, Bugarska, Češka, Finska, Irska, Italija, Latvija, Luksemburg, Slovenija i Švedska) nije navelo nikakve brojčane vrijednosti, dok je preostalih 11 prijavilo privatno financiranje u ukupnom iznosu od 132 milijarde eura, od čega samo na Njemačku otpada 88,5 % (vidjeti [Prilog V.](#)). Analiza koju je proveo Sud pokazuje da ti podatci nisu pouzdani, kao što je objašnjeno u odlomku [34](#) i [okviru 3.](#)
- 46** Stoga i dalje nije jasno pokrivaju li države članice potrebe za ulaganjima koja se ne financiraju iz RRF-a i, ako to planiraju učiniti, na koji bi način financirale ta ulaganja. To upućuje na to da stvarna ulaganja koja su potaknuta planom REPowerEU možda neće biti dovoljna za postizanje svih ciljeva tog plana zbog nedostatka financijskih sredstava, čime bi se znatno smanjio učinak tog plana, ili da je početni iznos koji je Komisija procijenila veći od stvarnog, ili oboje.

²³ Članak 1. [Provedbene uredbe \(EU\) 2022/2299](#) i Prilog XIII. tog uredbi.

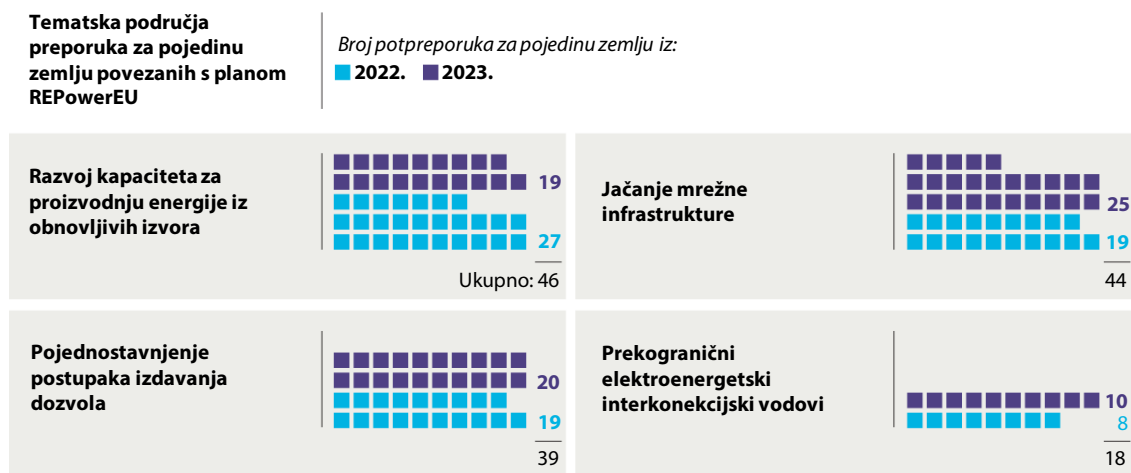
U poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nisu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir neki od strateških izazova utvrđenih u okviru europskog semestra, uključujući prekogranične interkonekcijske vodove

- 47** U kontekstu europskog semestra i na temelju Komisijine detaljne analize Vijeće donosi preporuke za pojedinu zemlju i od relevantnih država članica traži da poduzmu mjere kako bi se savladali utvrđeni strukturni izazovi. U skladu s Uredbom o RRF-u reforme i ulaganja uključeni u planove za oporavak i otpornost, a time i poglavlja o planu REPowerEU, moraju doprinijeti savladavanju svih izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju ili barem njihova „znatnog dijela”²⁴. Sud je procijenio stupanj u kojem su mjerama uključenim u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a uzeti u obzir izazovi utvrđeni u potpreporukama za pojedinu zemlju povezanim s ciljevima plana REPowerEU koje su obuhvaćene revizijom koju je Sud proveo („potpreporuke za pojedinu zemlju povezane s planom REPowerEU”).
- 48** Sud je prethodno utvrdio da ni u Uredbi o RRF-u ni na razini Komisije nije definirano što znači da se doprinosi provedbi „znatnog dijela” preporuka za pojedinu zemlju niti je li taj zahtjev potrebno ispuniti za svako područje politike ili za plan za oporavak i otpornost u cjelini²⁵. To znači da je svaka procjena toga uzima li se ulaganjima i reformama uključenim u plan za oporavak i otpornost u obzir znatan dio preporuka za pojedinu zemlju i dalje u određenoj mjeri predmet prosudbe.
- 49** Potpreporuke za pojedinu zemlju povezane s planom REPowerEU iznesene su 2022. i 2023. za sve države članice. Sud je u okviru opsega ove revizije utvrdio 105 potpreporuka za pojedinu zemlju povezanih s ciljevima plana REPowerEU (vidjeti [Prilog IV.](#)). Za potrebe analize razvrstao je te potpreporuke povezane s planom REPowerEU iz 2022. i 2023. po tematskim područjima (vidjeti [tablicu 3.](#)).

²⁴ Članak 18. stavak 4. točka (b) i članak 19. stavak 3. točka (b) [Uredbe \(EU\) 2021/241.](#)

²⁵ [Tematsko izvješće 21/2025](#), odlomak 34.

Tablica 3. | Potpreporuke za pojedinu zemlju povezane s planom REPowerEU iz 2022. i 2023. obuhvaćene opsegom revizije koju je proveo Sud

Izvor: Sud, na temelju glavnog područja na koje su usmjerene preporuke za pojedinu zemlju povezane s planom REPowerEU.

Napomena: nekim potpreporukama za pojedinu zemlju obuhvaćeno je više od jednog tematskog područja.

50 Analiza koju je proveo Sud pokazuje da se raspodjela predmetnih potpreporuka za pojedinu zemlju u okviru tematskih područja razlikovala između 2022. i 2023. Konkretnije:

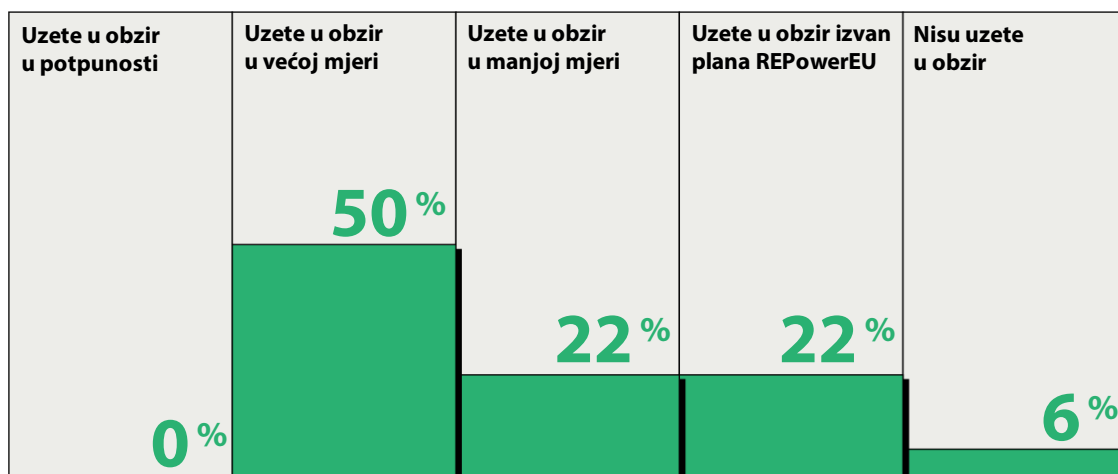
- u potpreporukama za pojedinu zemlju iz 2022. svim državama članicama preporučeno je da ubrzaju uvođenje obnovljivih izvora energije, uključujući posebne aspekte ovisno o pojedinačnoj državi članici;
- većina potpreporuka za pojedinu zemlju iz 2023. bila je specifičnija, s naglaskom na tome da se od država članica tražilo da ojačaju svoju mrežnu infrastrukturu i kao prioritet utvrde ubrzavanje izdavanja dozvola u vezi s obnovljivim izvorima energije jer se sporim i složenim postupcima izdavanja dozvola otežava njihovo uvođenje; te
- za više od trećine država članica (njih 10) za 2023. iznesena je potpreporuka da povećaju ulaganja u prekogranične elektroenergetske interkonekcijske vodove.

51 Do studenoga 2025. države članice uključile su u svoja poglavlja o planu REPowerEU 267 mjera (173 ulaganja i 94 reforme). Od tih mjera financiranih iz RRF-a njih 96 (48 reformi i 48 ulaganja) odnosilo se na tri cilja plana REPowerEU obuhvaćena ovom revizijom (vidjeti odlomak 08).

52 Sud je procijenio stupanj u kojem su u okviru tih 96 mjera financiranih iz RRF-a uzeti u obzir relevantni utvrđeni izazovi povezani s planom REPowerEU. Sud je tu procjenu temeljio na opisu svake mjere te na odgovarajućim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima navedenim u prilogu relevantnoj provedbenoj odluci Vijeća. Svaku od potpreporuka za pojedinu zemlju svrstao je u jednu od pet kategorija opisanih u svojem tematskom izvješću o potpori iz RRF-a za bolje poslovno okruženje²⁶.

53 Sud je na temelju analize utvrdio da je u mjerama u sklopu RRF-a u različitom stupnju uzeto u obzir 72 % potpreporuka relevantnih za plan REPowerEU, i to u različitom stupnju: 50 % u većoj mjeri i 22 % u manjoj mjeri. Utvrdio je i da nijedna preporuka nije u potpunosti uzeta u obzir u mjerama u sklopu RRF-a. Od 28 % potpreporuka za pojedinu zemlju koje nisu uzete u obzir ni u jednoj mjeri u sklopu RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU za većinu njih (22 %) 2025. već je bio ostvaren znatan napredak u provedbi ili su one provedene u cijelosti bez potrebe za provedbom bilo kakvih mjera u sklopu RRF-a (vidjeti [sliku 8](#)).

Slika 8. | Mjera u kojoj su potpreporuke za pojedinu zemlju povezane s planom REPowerEU obuhvaćene opsegom revizije koju je proveo Sud uzete u obzir u poglavljima o planu REPowerEU

Izvor: Sud.

²⁶ Tematsko izvješće 21/2025, odlomak 38.

- 54** Sud je utvrdio i da su u poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a preporuke za pojedinu zemlju u nekim tematskim područjima uzete u obzir detaljnije nego u drugima. Na primjer:
- od 20 država članica kojima je iznesena potpreporuka o pojednostavnjenju postupaka izdavanja dozvola njih 18 uključilo je reforme za provedbu te potpreporuke, čime je pokazana strateška relevantnost poglavlja o planu REPowerEU u tom području; ali
 - od 10 država članica kojima je iznesena potpreporuka o povećanju ulaganja u prekograničnu međupovezanost elektroenergetske mreže samo su njih dvije (20 %) u svoja poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a uključile mjere za savladavanje tog izazova (vidjeti odlomak [81](#)).
- 55** Pri konsolidaciji tih rezultata na razini država članica analiza koju je Sud proveo pokazala je da je slika neujednačena. Od 27 država članica njih 11 uzelo je u obzir potpreporuke za pojedinu zemlju iz 2022. i 2023. obuhvaćene opsegom revizije koju je proveo Sud u svojim mjerama u sklopu RRF-a u većoj mjeri, dok ih je dodatnih 15 uzelo u obzir tek u manjoj mjeri. Bugarska u svojem poglavlju o planu REPowerEU u sklopu RRF-a nije uzela u obzir nijednu od potpreporuka za pojedinu zemlju iz 2022. i 2023. povezanih s tim planom.
- 56** Sud je utvrdio da su stvarna dodatna ulaganja potaknuta provedbom plana REPowerEU kako su prikazana u izmijenjenim nacionalnim energetske i klimatskim planovima država članica ili dvogodišnjim izvješćima o napretku bila znatno manja od Komisijina procijenjenog iznosa ulaganja potrebnih za postizanje ciljeva plana REPowerEU od 300 milijardi eura. Gotovo trećina relevantnih potpreporuka za pojedinu zemlju iz 2022. i 2023. povezanih s planom REPowerEU uzeta je u obzir u mjerama financiranim iz RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU u manjoj mjeri ili uopće nije uzeta u obzir.

EU je znatno smanjio ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ali mjerama u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a može se pružiti tek ograničen doprinos kapacitetima za proizvodnju čiste energije i prekograničnoj međupovezanosti

- 57** Sud je procijenio način na koji su aktivnosti poduzete u okviru plana REPowerEU za diversifikaciju izvora opskrbe naftom i plinom radi prestanka uvoza iz Rusije, veću dostupnost obnovljivih izvora za proizvodnju električne energije te povećanje prekogranične međupovezanosti doprinosile ostvarenju cilja tog plana da se okonča ovisnost o ruskim fosilnim gorivima. Provjerio je i jesu li se mjere povezane s planom REPowerEU financirane iz RRF-a provodile pravodobno, je li se primjenjivao djelotvoran sustav za praćenje uspješnosti te postoje li dokazi o postizanju rezultata ili učinaka.

Unatoč smanjenju ovisnosti EU-a o ruskim fosilnim gorivima i dalje postoje izazovi

- 58** Plan REPowerEU doveo je do zabrane uvoza fosilnih goriva iz Rusije primjenom sankcija EU-a, uz iznimku plina u svim oblicima. Međutim, cilj je bio postupno ukinuti uvoz ruskog plina do 2027. Očekivalo se da će se u okviru plana REPowerEU taj cilj ostvariti „dodatnom diversifikacijom plina i obnovljivim plinovima uz početnu pojačanu uštedu energije i elektrifikaciju”, čime se „zajedno potencijalno može ostvariti rezultat barem jednakovrijedan uvozu ruskog plina u iznosu od 155 milijardi kubičnih metara do 2027.”²⁷. To odgovara količini ruskog plina uvezenog u EU 2021.²⁸ Nadalje, u planu je navedeno da bi se zahvaljujući smanjenju potražnje za ugljenom uvoz ruskog ugljena mogao u potpunosti kompenzirati do 2027. Nije bilo predviđeno nikakvo dodatno smanjenje potražnje za naftom u usporedbi s prognozama iz paketa „Spremni za 55 %”²⁹.

²⁷ SWD(2022) 230 final, str. 2., 4. i 10.

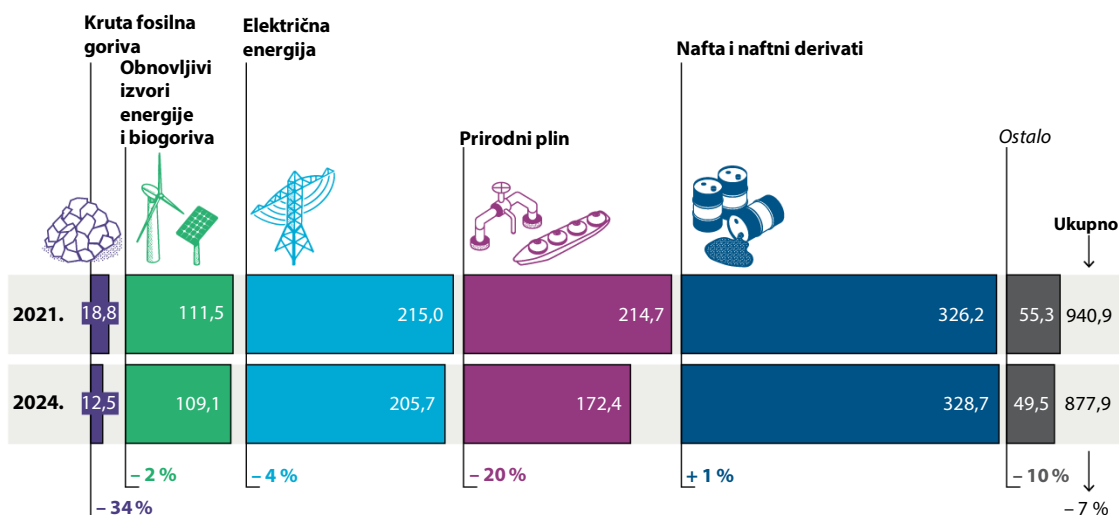
²⁸ „Quarterly report on European gas markets”, str. 14. i 16., Europska komisija, 2021.

²⁹ SWD(2022) 230 final, str. 10.

- 59** Potrošnja konačne energije u EU-u 2024. iznosila je otprilike 878 milijuna tona ekvivalenta nafte (Mtoe). Riječ je o smanjenju od 63 Mtoe (7 %) u usporedbi s 2021. Dvije trećine tog smanjenja ostvarene su zahvaljujući smanjenju potrošnje prirodnog plina za 20 %, tj. s 215 Mtoe na 172 Mtoe. Zbog toga se udio prirodnog plina u potrošnji energije u EU-u smanjio za 3,2 postotna boda (p. b.), tj. na 20 %. Međutim, potrošnja nafte i naftnih derivata ostala je stabilna te je u razdoblju 2021. – 2024. iznosila otprilike 328 Mtoe. Njihov udio u potrošnji energije u EU-u povećao se na 37,4 % (za 2,8 p. b. u odnosu na 2021.) (vidjeti [sliku 9.](#)).

Slika 9. | Potrošnja konačne energije u skupini EU-27 po nositeljima energije (u Mtoe)

u milijunima tona ekvivalenta nafte

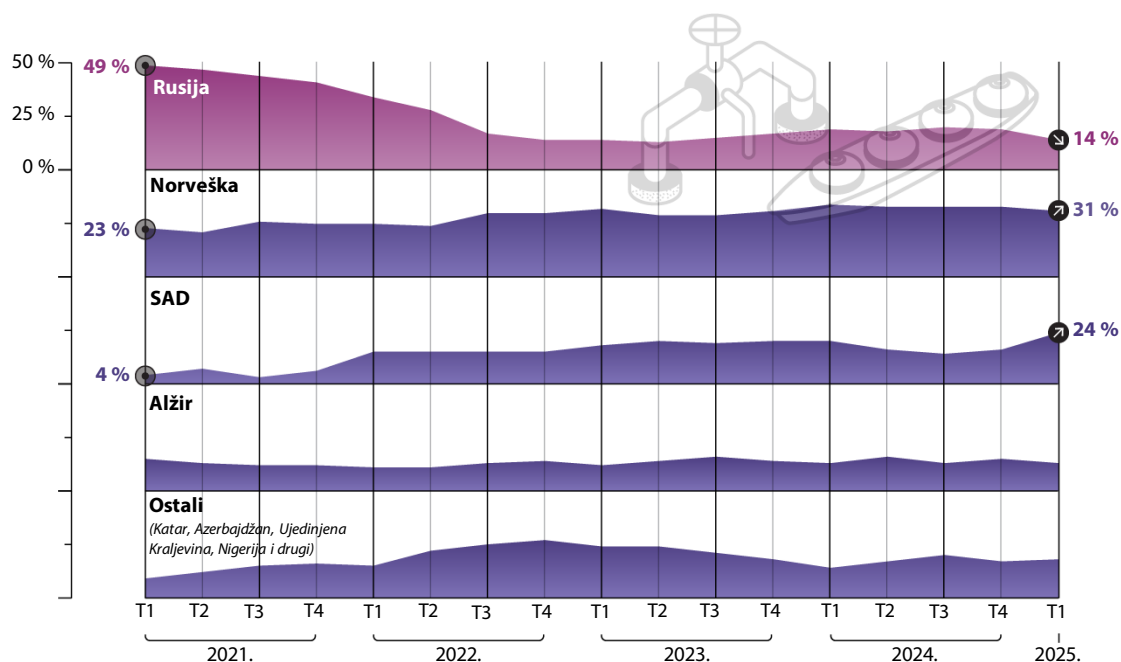
Izvor: Sud, na temelju podataka Eurostata.

Napomena: „Ostalo” se odnosi na proizvedene plinove, toplinu, treset i tresetne proizvode te neobnovljivi otpad.

- 60** Prema podacima Komisije uvoz ruskih fosilnih goriva drastično se smanjio od 2021., čime je smanjena ovisnost o ruskoj opskrbi (vidjeti [Prilog VI.](#)). EU je 2024. cjelokupno uvezao 12 milijuna tona ruske nafte, u usporedbi sa 112,5 milijuna tona 2021. Ruska fosilna goriva i dalje se uvoze u EU neizravno preko zemalja izvan EU-a (na primjer Turske, Kine ili Indije). Međutim, ne postoje pouzdani podaci o tome koliko se ruske nafte uvozi preko tih zemalja ili preko ruske tankerske „flote u sjeni”. Kad je riječ o uvozu ruskog plina u EU, napredak je manje izražen. Iako je EU uveo djelomične sankcije na uvoz nafte i poduzeo ciljane mjere protiv „flota u sjeni” nastojeći ih zaobići, nije uveo nikakve sankcije na uvoz plina iz Rusije, ni za plin iz plinovoda ni za ukapljeni prirodni plin (UPP). Jedina je iznimka zabrana prekrcaja UPP-a u lukama EU-a, koja je na snazi od ožujka 2025. i koja se *de facto* primjenjuje samo na ponovni izvoz u zemlje izvan EU-a.

- 61** Uvoz ruskog prirodnog plina općenito je zabilježio znatan pad u razdoblju 2021. – 2024., i to sa 153 milijarde kubičnih metara na 38 milijardi kubičnih metara. Međutim, iako su neke države članice (na primjer Njemačka) znatno smanjile izravan uvoz plina iz Rusije, druge države članice i dalje uvoze nezanemarljivu količinu tog plina preko plinovoda. Istodobno se uvoz UPP-a iz Rusije u razdoblju 2021. – 2024. povećao za 67 %, tj. s 12 milijardi kubičnih metara na 20 milijardi kubičnih metara. Prema podacima Komisije neke države članice 2024. čak su uvezle više ruskog plina nego 2021.
- 62** Važno je napomenuti da je brzo poduzimanje mjera nakon uvođenja plana REPowerEU, posebno punjenje zaliha plina do gotovo punog kapaciteta, pomoglo da se tri godine zaredom zajamči sigurnost opskrbe plinom tijekom zime. Manjak proizašao iz smanjenja uvoza ruskog plina uvelike je kompenziran povećanjem uvoza iz Norveške (+ 5 p. b.) i SAD-a (+ 20 p. b.). U srpnju 2025. SAD je bio drugi najveći dobavljač plina za EU (vidjeti [sliku 10.](#)). Trenutačna kretanja na energetsom tržištu potvrđuju važnost ubrzavanja diversifikacije i sprečavanja prekomjernog oslanjanja na jednog dobavljača u budućnosti.

Slika 10. | Udio uvoza plina u ukupnom uvozu na tromjesečnoj razini, uzimajući u obzir i uvoz preko plinovoda i uvoz ukapljenog prirodnog plina

Izvor: Europska komisija, „Quarterly report on European gas markets”, srpanj 2025.

- 63** U svojem četvrtom godišnjem izvješću o RRF-u³⁰ Komisija je smanjenje uvoza plina iz Rusije pripisala „svim mjerama koje su dosad poduzete u kontekstu plana REPowerEU”. Prema mišljenju Suda tim se zaključkom zanemaruju čimbenici koji su također doprinijeli manjoj potrošnji plina – a time i manjem uvozu – ali koji nemaju uzročno-posljedičnu vezu s planom REPowerEU. To uključuje blage zime 2022./2023. i 2023./2024., kao i smanjenu potrošnju u kućanstvima i poduzećima u odgovoru na visoke cijene energije. Međutim, što je još važnije, analiza koju je proveo Sud pokazuje da mjere povezane s planom REPowerEU u sklopu RRF-a još nisu imale ključnu ulogu u ukupnom napretku (vidjeti odlomak [31](#)).
- 64** Na sastanku Vijeća EU-a za energetiku 15. listopada 2024. skupina država članica zatražila je od Komisije veću transparentnost u pogledu uvoza ruskog UPP-a u EU i pozvala je da uvede strože obveze u pogledu izvješćivanja³¹. Komisija je poduzela dodatne mjere i u svibnju 2025. objavila „Plan za okončanje ovisnosti o uvozu ruske energije”, nakon čega je u lipnju 2025. uslijedio zakonodavni prijedlog³² s ciljem da se do 2027. okonča uvoz fosilnih goriva iz Rusije. Suzakonodavci su taj prijedlog odobrili 26. siječnja 2026. te je on stupio na snagu 3. veljače 2026.
- 65** U skladu s tom novom uredbom države članice od 1. ožujka 2026. Komisiji moraju dostaviti nacionalne planove za diversifikaciju s detaljnim mjerama i ključnim etapama za postupno ukidanje izravnog i neizravnog uvoza ruskog plina i nafte. Međutim, predmetna uredba ne sadržava posebne odredbe na temelju kojih bi se državama članicama koje ne poštuju tu zabranu izravno izrekle sankcije. Zbog toga se jamčenje njezine primjene temelji na standardnom postupku zbog povrede prava EU-a u skladu s člankom 258. UFEU-a, koji u konačnici može dovesti do upućivanja predmeta Sudu Europske unije, što je proces koji može trajati nekoliko godina. Naposljetku, u toj uredbi nije uzet u obzir zahtjev Vijeća za energetiku povezan s obvezama u pogledu izvješćivanja o tokovima ruskog UPP-a unutar EU-a.

³⁰ COM (2025) 637 final, str. 61.

³¹ „France calls for greater transparency on EU imports of Russian LNG”, S&P Global, 15. listopada 2024.

„More transparency on Russian gas imports sought by EU countries, document shows”, Reuters, 14. listopada 2024.

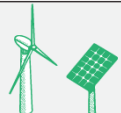
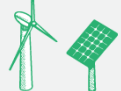
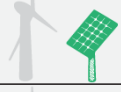
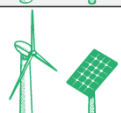
³² COM (2025) 828 final.

Mjere u okviru plana REPowerEU u sklopu RRF-a s jasnim kvantificiranim ciljnim vrijednostima tek su u ograničenoj mjeri doprinijele povećanju kapaciteta za proizvodnju čiste energije, i to uglavnom solarne energije

Poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a ne doprinosi se mnogo dostizanju dodatne ciljne vrijednosti od 103 GW

- 66** Cilj je mjera u vezi s obnovljivim izvorima energije financiranih iz RRF-a koje su uključene u poglavlja o planu REPowerEU ponajprije doprinijeti ostvarivanju ambicioznijih ciljeva za obnovljive izvore energije uključenih u plan REPowerEU. Sud je procijenio stupanj u kojem se tim mjerama financiranim iz RRF-a doprinosi postizanju cilja instaliranja dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora od 103 GW do 2030. koji je proizašao iz uvođenja plana REPowerEU, uzimajući pritom u obzir raščlambu te ciljne vrijednosti između projekata u području solarne energije i projekata u području energije vjetra.
- 67** Komisija procjenjuje da se cilj plana REPowerEU u vezi s povećanjem kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za 103 GW neće ostvariti s pomoću RRF-a. Prema Komisijinim vlastitim procjenama s pomoću mjera u sklopu RRF-a uključenih u poglavlja o planu REPowerEU staviti će se na raspolaganje najmanje 20 GW dodatne energije iz obnovljivih izvora. To je manje od 20 % ciljne vrijednosti iz plana REPowerEU od 103 GW. Međutim, Sud nije mogao potvrditi pouzdanost te procjene.
- 68** Nadalje, iako se nije očekivalo da će se cjelokupni dodatni kapacitet od 103 GW uvesti zahvaljujući RRF-u, Komisija nije pružila pregled tekućih ili planiranih dodatnih mjera izvan RRF-a za dostizanje te ciljne vrijednosti. Analiza koju je proveo Sud pokazuje da su od ukupno 45 mjera u vezi s obnovljivim izvorima energije uključenih u poglavlja svih država članica o planu REPowerEU u sklopu RRF-a jasne i mjerljive ciljne vrijednosti za proizvodnju solarne energije i energije vjetra u megavatima bile utvrđene samo za 12 mjera (vidjeti [sliku 11.](#)). Očekuje se da će se na temelju tih 12 mjera kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora povećati za 1,6 GW. To je otprilike 1,6 % prethodno spomenute ciljne vrijednosti iz plana REPowerEU od 103 GW.
- 69** U tom kontekstu Sud napominje da bi preostale 33 mjere u sklopu RRF-a koje su uključene u poglavlja o planu REPowerEU u konačnici mogle dovesti do povećanja kapaciteta za proizvodnju energije. Međutim, zbog načina na koji su države članice utvrdile kvantitativne ciljne vrijednosti nije moguće iznijeti pouzdanu ukupnu procjenu. Ključnim etapama i ciljnim vrijednostima za te 33 mjere financirane iz RRF-a prati se iznos rashoda ili broj ugovora, ali u okviru njih se ne spominju ostvarenja ili rezultati mjereni u smislu dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ili dodatnog kapaciteta mreže u MW ili GW.

Slika 11. | Popis mjera u vezi s obnovljivim izvorima energije financiranih iz RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU za koje su utvrđene mjerljive ciljne vrijednosti po vrstama obnovljivog izvora (solarna energija i energija vjetra)

	Ref. oznaka mjere	Opis	Ciljna vrijednost (u MW)	Vrsta izvora
 RO	RO-C[C16]-I[I12.0]	Novi kapaciteti za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora	 950,0	
	RO-C[C16]-I[I16.0]	Pilot-projekt za ugradnju 20 MW plutajućih solarnih ploča na kanale navodnjavanja	 20,0	
 LT	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Povećanje kapaciteta proizvodnje iz sustava energije iz obnovljivih izvora	 135,0	
	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Povećanje kapaciteta proizvodnje iz obnovljivih izvora energije	 120,0	
 CZ	CZ-C[C7.1]-I[I12]	Proširena mjera: razvoj novih fotonaponskih izvora energije	 224,7	
 LU	LU-C[4A]-I[I3]	Izgradnja fotonaponskih jedinica za proizvodnju energije u poslovnim prostorima	 53,6	
	LU-C[4A]-I[I3]	Izgradnja fotonaponskih jedinica za proizvodnju energije u poslovnim prostorima	 25,0	
 PT	PT-C[C21]-I[I102]	Proširena mjera: energetska učinkovitost stambenih zgrada	 10,0	
	PT-C[C21]-I[I11-RAM]	Sustav poticaja za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora u Madeiri i Portu Santu	 7,0	
	PT-C[C21]-I[I11-RAM]	Sustav poticaja za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora u Madeiri i Portu Santu	 5,3	
	PT-C[C21]-I[I104-RAM]	Energetska učinkovitost javnih zgrada na Madeiri	 1,3	
 SI	SI-C[C17]-I[I18]	Energetski učinkovito restrukturiranje sustava centraliziranog grijanja korištenjem obnovljivih izvora	 23,0	
Ukupno:			 1574,9 (≈ 1,6 GW)	

Izvor: Sud, na temelju datoteka iz baze podataka FENIX (siječanj 2025.).

- 70** Otprilike 45 % ukupnih sredstava dodijeljenih za poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a otpada na financijske instrumente (vidjeti [Prilog VII.](#)). U slučaju te vrste mjere financirane iz RRF-a za konačnu ciljnu vrijednost (čije dostizanje vodi do isplate punog iznosa financijskih sredstava za koji su preuzete obveze) u pravilu je potrebno sklopiti sporazume o financiranju, ali ne i dovršiti povezane projekte. Na temelju Komisijina praćenja u slučaju takvih mjera ne samo da nije jasno koliko će se dodatnog proizvodnog kapaciteta instalirati nego i kada će taj kapacitet postati dostupan.
- 71** Nadalje, Sud je u uzorku koji je sastavio utvrdio četiri slučaja (jedan u Belgiji i tri u Italiji) u kojima je mjera u okviru plana REPowerEU financirana iz RRF-a samo komponenta većeg projekta. Da bi projekt bio funkcionalan, potrebno je dovršiti preostale module ili komponente izvan RRF-a. Međutim, dovršetak je planiran dugo nakon završetka razdoblja primjene RRF-a. Ako se prati samo mjera u okviru plana REPowerEU financirana iz RRF-a, dobiva se nepotpuna predodžba opsega projekta i stvarnih postignuća (vidjeti primjer u [okviru 4.](#)).

Okvir 4.

Projekt koji će biti potpuno dovršen nakon razdoblja primjene RRF-a – Belgija

U okviru predmetne mjere, čiji proračun iznosi 100 milijuna eura (13,8 % iznosa za belgijsko poglavlje o planu REPowerEU), sufinancira se izgradnja temelja za umjetni otok udaljen 45 km od belgijske obale u blizini Ostendea, uz ukupne procijenjene troškove od 1,1 milijarde eura. Cilj je tog otoka sljedeći:

- prikupljati i pretvarati električnu energiju iz triju planiranih odobalnih vjetroelektrana (ukupnog kapaciteta od 3,5 GW) u zoni princeze Elizabete radi prijenosa u kopnenu mrežu; te
- služiti kao buduće čvorište za interkonekcijske vodove sa zemljama kao što su Ujedinjena Kraljevina i Danska.

Kako bi projekt bio potpuno funkcionalan, potrebno je dovršiti navedene tri vjetroelektrane i povezati ih s energetske otokom te povezati otok s kopnom mrežom. Iako bi se postavljanje temelja za otok trebalo dovršiti do kraja razdoblja primjene RRF-a, kasnije faze projekta nisu obuhvaćene opsegom mjere financirane iz RRF-a, a u dovršetku triju vjetroelektrana dolazi do znatnih kašnjenja. Instalirani kapacitet koji će biti dostupan nakon dovršetka same mjere u sklopu RRF-a bit će jednak nuli.

- 72** S obzirom na prethodno navedeno, mjerama financiranim iz RRF-a koje su uključene u poglavlja o planu REPowerEU može se tek malo doprinijeti postizanju cilja instaliranja 103 GW dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

U mjerama financiranim iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU daje se prednost proizvodnji solarne energije pred proizvodnjom energije vjetra

- 73** U okviru plana REPowerEU ujedno je procijenjena specifična ravnoteža između dodatnog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, konkretno između energije vjetra (41 GW) i solarne energije (62 GW)³³. Međutim, analiza koju je proveo Sud pokazala je da se u većini mjera u vezi s obnovljivim izvorima energije financiranim iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU prednost daje solarnoj energiji. Razlog je prije svega lako uvođenje solarne energije, što omogućuje prilagodbu vremenskom okviru primjene RRF-a. Za usporedbu, u slučaju vjetroenergetskih projekata potrebno je dulje vrijeme za njihovu provedbu te su oni stoga jasno nedovoljno zastupljeni u poglavljima o planu REPowerEU u sklopu RRF-a, što vodi do neravnoteže između dodatnih kapaciteta za proizvodnju solarne energije i dodatnih kapaciteta za proizvodnju energije vjetra instaliranih zahvaljujući planu REPowerEU (vidjeti primjer u [okviru 5.](#)).

Okvir 5.

Provedba mjere financirane iz RRF-a kojom se ponajprije podupire instaliranje kapaciteta za solarnu energiju, a ne za energiju vjetra – Rumunjska

Cilj jedne mjere financirane iz RRF-a u okviru rumunjskog poglavlja o planu REPowerEU bio je instalirati nove kapacitete za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Iako se u okviru predmetne mjere omogućavalo i uvođenje solarnih elektrana i uvođenje vjetroelektrana, velika većina uspješno dovršenih projekata ili projekata u tijeku odnosila se na solarnu energiju te je na njih otpadalo 90 % instaliranog kapaciteta (u MW).

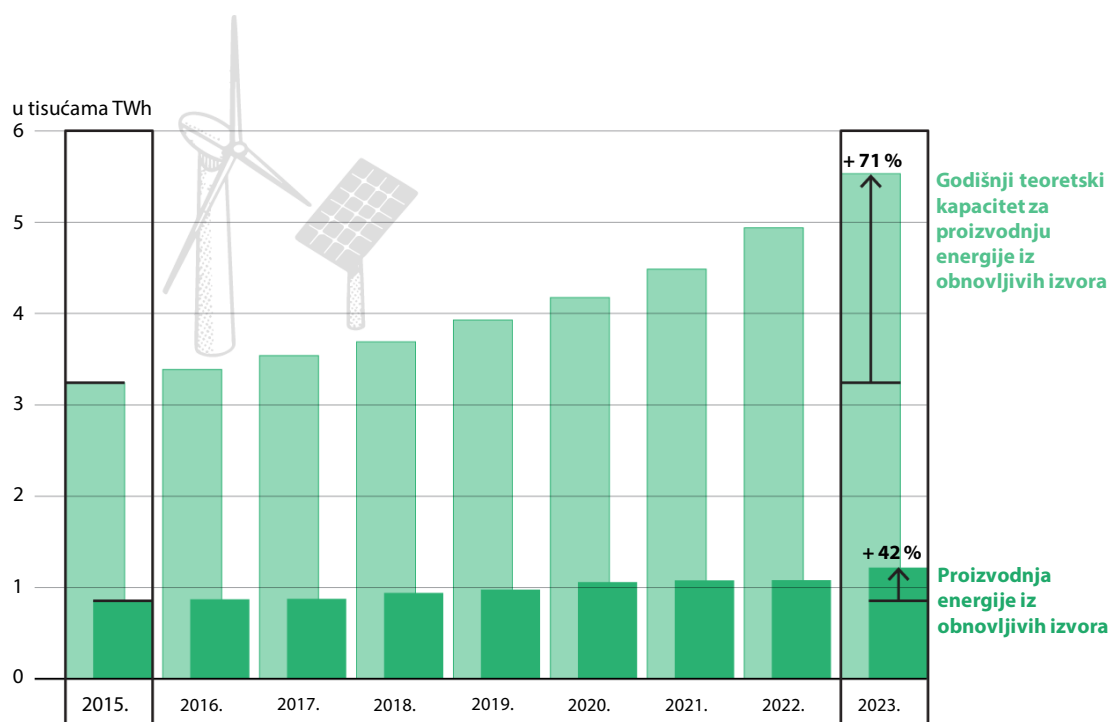
Do lipnja 2025. nije bio dovršen nijedan projekt energije vjetra. Četiri od njih, na koje je otpadalo samo 10 % teoretskog instaliranog kapaciteta u okviru te mjere, bila su i dalje u tijeku. U tim projektima energije vjetra došlo je do znatnih kašnjenja zbog ograničenja u lancu opskrbe, kao i zbog složenih zahtjeva u pogledu instalacije i procesa izdavanja dozvola. Tri projekta trenutačno su kategorizirana kao projekti s visokim rizikom od nedovršavanja.

Najambiciozniji projekt energije vjetra u okviru te mjere – s planiranim instaliranim kapacitetom od 140 MW – nije uključen među četiri projekta koja su bila u tijeku jer je u vrijeme obavljanja ove revizije već bio otkazan.

³³ SWD(2022) 230 final.

- 74** Iako su se instalirani kapaciteti za obnovljivu energiju tijekom prošlog desetljeća gotovo udvostručili, stvarna energija proizvedena iz tih izvora nije rasla jednakom brzinom. Cjelokupno gledajući, kapaciteti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora povećali su se u razdoblju 2015. – 2023. za 71 %, dok se proizvodnja energije iz obnovljivih izvora u istom razdoblju povećala za samo 42 % (vidjeti [sliku 12.](#)).

Slika 12. | Usporedba teoretskog kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora u skupini EU-27 i stvarne proizvodnje (u TWh)

Izvor: Sud, na temelju publikacija Međunarodne agencije za obnovljivu energiju (IRENA) „RENEWABLE CAPACITY STATISTICS 2025” i „RENEWABLE ENERGY STATISTICS 2025”.

- 75** Razlika između rasta kapaciteta i rasta proizvodnje očita je i može se objasniti na temelju nekoliko čimbenika, kao što su:

- isprekidani rad zbog inherentne ovisnosti proizvodnje solarne energije i energije vjetra o vremenskim uvjetima, pri čemu je proizvodnja solarne energije usto ograničena na određena doba dana;
- ograničenja mreže i infrastrukture uzrokovana ograničenjima prijenosa zbog promjenjive i decentralizirane prirode obnovljivih izvora energije; te
- faktor pretvorbe kapaciteta u proizvodnju (faktor kapaciteta) općenito je manji za solarnu energiju nego za energiju vjetra.

- 76** Ta razlika pokazuje da povećanje kapaciteta za proizvodnju samo po sebi nije dovoljno za postizanje cilja plana REPowerEU da se energija dobivena iz fosilnih goriva (uglavnom iz elektrana na prirodni plin) zamijeni energijom iz drugih izvora. Uklanjanje te razlike ključno je kako EU više ne bi morao uvoziti znatne količine fosilnih goriva.

Mjere financirane iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU dovele su do ubrzane provedbe nekih projekata

- 77** U poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a uključena su brojna ulaganja koja su države članice prethodno planirale, ali su ih morale odgoditi zbog nedostatka resursa, a ne nužno nove inicijative. Analiza koju je Sud proveo za 27 mjera pokazala je da je u slučaju njih šest financiranje iz RRF-a dovelo do ubrzane provedbe (vidjeti primjere u [okviru 6.](#) i [okviru 7.](#)).

Okvir 6.

Ubrzanje dugotrajne provedbe ulaganja u području energije s pomoću mjera financiranih iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU – Belgija

Direktivom (EU) 2019/944 utvrđen je cilj prema kojem je stopa ugrađenih pametnih brojila do 2024. trebala iznositi 80 %. Predviđeno je i da bi njihova ugradnja trebala biti besplatna za krajnje korisnike te bi troškove trebali snositi operatori distribucijskog sustava.

U Belgiji je ta stopa do kraja 2022. iznosila samo 24 % u usporedbi s prosjekom EU-a od 54 %.

U belgijsko poglavlje o planu REPowerEU bila je uključena mjera I-7.17 „Optimizacija distribucije energije Valonske regije” kako bi se ubrzalo uvođenje pametnih brojila u Valoniji.

Zbog nedovoljne usmjerenosti poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a na prekogranične interkonekcijske vodove propuštena je prilika za povećanje učinkovitosti jedinstvenog tržišta električne energije i njegovu veću integraciju

78 Sud je u jednom prethodnom tematskom izvješću utvrdio da je jedan od elemenata potrebnih za jamčenje učinkovitog jedinstvenog tržišta električne energije i njegove cjelovite integracije odgovarajuća prekogranična međupovezanost u svrhu potpore prekograničnoj trgovini³⁴. U tu bi svrhu u skladu s pravnim okvirom za energetska unija države članice trebale postići sljedeće:

- do 2030. dostići minimalnu ciljnu vrijednost od 15 % za međupovezanost elektroenergetskih mreža³⁵;
- do 2025. za potrebe trgovine staviti na raspolaganje minimalni raspon kapaciteta za međusobno povezivanje od 70 %³⁶.

Sud je u [tematskom izvješću 03/2023](#) o energetska uniji utvrdio da u nizu država članica nije ostvaren dovoljan napredak u dostizanju tih ciljnih vrijednosti.

79 Cilj Komisijina plana REPowerEU bio je „da se provedu brojni dugoočekivani projekti, prije svega oni koji se odnose na prekograničnu povezanost, kako bi se izgradilo integrirano energetsko tržište”³⁷. U Uredbi o električnoj energiji interkonekcijski vod definira se kao „prijenosni vod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica i koji povezuje nacionalne prijenosne sustave država članica”³⁸. Međutim, u izmijenjenoj Uredbi o RRF-u u koju je ugrađen plan REPowerEU, kako su je donijeli suzakonodavci, upotrebljava se šira definicija: od država članica traži se da najmanje 30 % procijenjenih troškova za poglavlja o planu REPowerEU dodijele za mjere s prekograničnom ili višedržavnom dimenzijom ili učinkom. U praksi to ne dovodi nužno do veće usmjerenosti na interkonekcijske vodove.

³⁴ [Tematsko izvješće Suda 03/2023](#), odlomak 43.

³⁵ Članak 4. točka (d) podtočka 1. [Uredbe \(EU\) 2018/1999](#).

³⁶ Članak 16. [Uredbe \(EU\) 2019/943](#) (preinačena Uredba o električnoj energiji) i članak 4. točka (d) podtočka 3. [Uredbe \(EU\) 2018/1999](#).

³⁷ [COM\(2022\) 230](#), str. 12.

³⁸ Članak 2. stavak 1. [Uredbe \(EU\) 2019/943](#).

- 80** Kao što je Sud utvrdio u [pregledu 01/2025](#), stvarni projekti u području prekogranične međupovezanosti složeni su te je njihov vremenski okvir provedbe mnogo dulji od razdoblja primjene RRF-a. Takvi su projekti obično obuhvaćeni politikom o transeuropskim energetske mrežama (TEN-E) te se financiraju iz Instrumenta za povezivanje Europe u sektoru energetike (CEF – Energetika). Budući da su poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a odobravana od kraja 2023. nadalje, uključivanje takve vrste projekata čini se teško mogućim.
- 81** U Komisijinu četvrtom godišnjem izvješću o RRF-u navodi se da se poglavlja o planu REPowerEU bave rješavanjem problema kritičnih uskih grla u energetske sustavima, kao što je nepostojanje interkonekcijskih vodova, i to na način da se ulaže u nove prekogranične elektroenergetske interkonekcijske vodove³⁹. Međutim, analiza koju je proveo Sud pokazala je da osam država članica od njih deset kojima su 2023. iznesene potpreporuke za pojedinu zemlju u kojima se pozivalo na razvoj prekograničnih interkonekcijskih vodova nije uključilo tu vrstu mjere u svoja poglavlja o planu REPowerEU. Sud je utvrdio samo tri mjere financirane iz RRF-a koje su bile usmjerene na prekogranične interkonekcijske vodove. Dvije od tih mjera provodile su se u Italiji, od kojih je jedna kasnije povučena (vidjeti [Prilog IX.](#)). Na drugi projekt u Italiji otpada 2,3 % procijenjenih troškova u okviru talijanskog poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Treća mjera provodila se u Latviji te na nju otpada 45 % troškova u okviru latvijskog poglavlja o planu REPowerEU (vidjeti [okvir 7.](#)).

Okvir 7.

Prekogranično ulaganje u interkonekcijske vodove – Latvija

Latvijsko poglavlje o planu REPowerEU u sklopu RRF-a uključuje mjeru 7.2.i. „Sigurnost i stabilnost opskrbe energijom te sinkronizacija s mrežom Unije”. Tom se mjerom doprinijelo financiranju baterijskog sustava za skladištenje energije kapaciteta 60 MW u Rēzeknei, i to radi potpore odvajanju baltičkih zemalja od ruske elektroenergetske mreže.

Taj su prekogranični projekt 2009. pokrenule Latvija, Litva, Estonija i Poljska. Riječ je o višegodišnjem infrastrukturnom projektu u koji je ukupno uloženo 1,6 milijardi eura, uključujući 1,23 milijarde eura bespovratnih sredstava iz CEF-a. Međutim, taj je projekt velikim dijelom već bio dovršen prije nego što je 2022. donesen plan REPowerEU. Iz RRF-a se financira samo jedna potkomponenta uključena u latvijsko poglavlje o planu REPowerEU u vrijednosti od 60 milijuna eura.

³⁹ COM (2025) 637 final, str. 64.

- 82** Sud je utvrdio i da je široka definicija kriterija u pogledu prekograničnosti ili višedržavnosti utvrđenog u Uredbi o RRF-u omogućila državama članicama da 76 % svojih mjera financiranih iz RRF-a u okviru plana REPowerEU kategoriziraju kao mjere koje ispunjavaju taj kriterij, čime je uvelike premašena ciljna vrijednost od 30 % utvrđena u izmijenjenoj Uredbi o RRF-u. Međutim, pregledom mjera uključenih u poglavlja o planu REPowerEU Sud je utvrdio da su se mjere kao što su ugradnja solarne ploče u središtu određene zemlje ili povećanje energetske učinkovitosti zgrada smatrale mjerama s prekograničnim učinkom jer se njima smanjila ukupna potrošnja energije u EU-u. Prema mišljenju Suda, iako takve mjere doprinose smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima, one nemaju izravan prekogranični element i ne doprinose ostvarivanju međupovezanosti potrebne za potporu prekograničnoj trgovini.

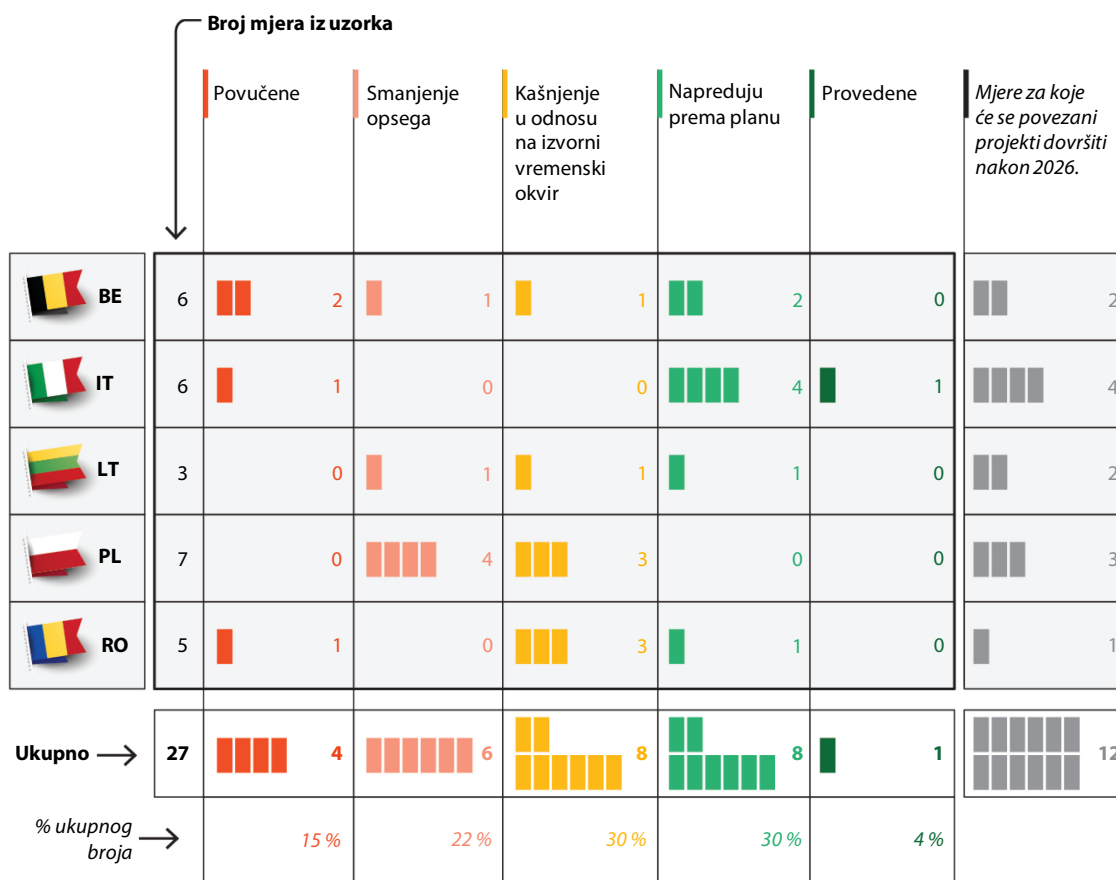
U provedbi mjera financiranih iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU često dolazi do kašnjenja, a dokazi na kojima se temelji ocjena postignuća tog plana nisu snažni

- 83** Sud je za uzorak od 27 mjera financiranih iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU u pet država članica procijenio pravodobnost provedbe tih mjera. Na mjere iz uzorka otpada 10 % ukupnog broja mjera u okviru plana REPowerEU i 44 % njihovih procijenjenih troškova (65 milijardi eura). Sud je ujedno ispitao doprinose li rezultati dovršenih mjera financiranih iz RRF-a koje su obuhvaćene uzorkom postizanju ciljeva plana REPowerEU te omogućuje li okvir za uspješnost RRF-a pouzdano praćenje doprinosa mjera financiranih iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU postizanju tih ciljeva.

U gotovo dvjema trećinama mjera koje je Sud ispitao dolazilo je do kašnjenja te se u mnogim od njihovih konačnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti ne ogleda dovršetak povezanih projekata

- 84** Sud je utvrdio da je u 18 od 27 mjera iz njegova uzorka (66 %) došlo do kašnjenja. U šest slučajeva (22 %) zbog tih je kašnjenja bilo potrebno prilagoditi opseg mjere, a dodatne četiri mjere (15 %) povučene su u konačnim izmijenjenim planovima za oporavak i otpornost. To sa sobom nosi rizik od neiskorištavanja svih dostupnih sredstava ili smanjenja razine ambicije plana ako se procijenjeni troškovi, a time i dodijeljeni iznosi, ne prilagode na odgovarajući način (vidjeti [tablicu 4.](#) za detaljan prikaz po državama članicama i [Prilog IX.](#) za dodatne pojedinosti o svakoj mjeri financiranoj iz RRF-a).

Tablica 4. | Stanje provedbe mjera financiranih iz RRF-a obuhvaćenih uzorkom Suda

Izvor: Sud, na temelju podataka Komisije.

85 Nadalje, za 12 mjera financiranih iz RRF-a od njih 23 iz uzorka Suda koje su zadržane u izmijenjenim planovima za oporavak i otpornost (52 %) očekuje se da će se projekti koji su s njima povezani dovršiti nakon razdoblja primjene RRF-a. Na primjer, za većinu mjera na kojima se temelje tri financijska instrumenta u Poljskoj i Litvi (čiji ukupni procijenjeni troškovi iznose 21,6 milijardi eura) očekuje se da će se one dovršiti daleko nakon dovršetka razdoblja primjene RRF-a (31. kolovoza 2026.), a u određenim slučajevima čak i nakon 2030., tj. nakon razdoblja provedbe plana REPowerEU (vidjeti [Prilog IX.](#)). Ako se prate samo mjere financirane iz RRF-a u okviru plana REPowerEU, dobiva se nepotpuna predodžba opsega projekata i stvarnih postignuća.

- 86** Sud je utvrdio i da u polugodišnjim izvješćima o napretku u provedbi mjera u sklopu RRF-a iz listopada 2024. i travnja 2025.⁴⁰ nije bilo jasno upozoreno na kašnjenja te da u njima nije uvijek na odgovarajući način prikazan popratni učinak kašnjenja zabilježenih u dostizanju prijelaznih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. U drugim slučajevima utvrdio je da su tijela u državama članicama bila svjesna velike vjerojatnosti kašnjenja, ali tu informaciju nisu uključila u svoja polugodišnja izvješća o napretku podnesena Komisiji.

U provedbi trećine potpreporuka za pojedinu zemlju relevantnih za plan REPowerEU ostvaren je ograničen napredak

- 87** Kao što je utvrđeno u okviru [europskog semestra](#)⁴¹, u Komisijinoj ocjeni provedbe preporuka za pojedinu zemlju uzimaju se u obzir gospodarske, proračunske i socijalne politike, stoga ona ne počiva samo na mjerama u sklopu RRF-a.
- 88** Stoga je Sud povrh analize načina na koji su mjere osmišljene, koja je iznesena u odlomcima [47 – 55](#), analizirao napredak u stanju provedbe potpreporuka za pojedinu zemlju povezanih s planom REPowerEU u razdoblju 2023. – 2025. na temelju Komisijine ocjene.
- 89** Analiza koju je Sud proveo općenito pokazuje da je posljednjih dviju godina ostvaren ograničen napredak u provedbi potpreporuka za pojedinu zemlju povezanih s planom REPowerEU. Prema Komisijinoj ocjeni u slučaju 14 % potpreporuka do 2025. ostvaren je znatan napredak u provedbi ili su one provedene u potpunosti. U slučaju oko 55 % potpreporuka ostvaren je određeni napredak u provedbi, dok je u slučaju preostalih 31 % ostvaren tek ograničen napredak (vidjeti poveznicu (3) na procjenu mjere u kojoj je provedena svaka od potpreporuka za pojedinu zemlju iz 2023. u vezi s planom REPowerEU koju je obavio Sud dostupnu u [Prilogu IV.](#)).

⁴⁰ Članak 27. [Uredbe \(EU\) 2021/241](#).

⁴¹ Uvodne izjave 10. i 12. te članak 16. [Uredbe \(EU\) 2024/1263](#).

90 Sud je usto utvrdio i dvije točke iznesene u nastavku.

- Nedostatan napredak u pojednostavnjivanju postupaka izdavanja dozvola uglavnom je posljedica kašnjenja i djelomične provedbe. U četirima državama članicama⁴² bilježe se velika kašnjenja u provedbi, a u njih pet⁴³ nisu uzeti u obzir svi aspekti, čime tek u manjoj mjeri doprinose napretku u provedbi odgovarajućih preporuka za pojedinu zemlju. Od dviju država članica koje nisu uključile reforme za pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola u svoja poglavlja o planu REPowerEU jedna radi na pojednostavnjenju administrativnih postupaka u sklopu RRF-a, ali izvan poglavlja o planu REPowerEU, dok je druga uključila tu reformu u svoj nacionalni energetske i klimatski plan, ali ne i u svoj plan za oporavak i otpornost. U obama slučajevima zasad je ostvaren ograničen napredak.
- Samo su dvije države članice (Latvija i Italija) u svoja poglavlja o planu REPowerEU uključila mjere financirane iz RRF-a koje se odnose na prekograničnu međupovezanost (vidjeti i odlomak 81). Samo je za Latviju ocijenjeno da je ostvarila znatan napredak u provedbi predmetne preporuke za pojedinu zemlju. Od preostalih osam država članica kojima je iznesena preporuka za pojedinu zemlju u vezi s prekograničnom elektroenergetskom međupovezanošću njih četiri (Cipar, Grčka, Portugal i Španjolska) nisu dostavile dostatne dokaze o tome da se potrebni projekti provode neovisno o poglavljima o planu REPowerEU. Njihov napredak u provedbi povezane potpreporuke i dalje je ograničen.

⁴² Češka, Poljska, Portugal i Slovačka.

⁴³ Austrija, Njemačka, Mađarska, Malta i Nizozemska.

Dokazi na kojima Komisija temelji ocjenu postignuća plana REPowerEU nisu snažni

- 91** Uredbom o izmjeni plana REPowerEU nisu izmijenjeni zajednički pokazatelji za RRF. Od 14 postojećih zajedničkih pokazatelja samo se jedan primjenjuje na područja obuhvaćena opsegom ove revizije, tj. bilježenje dodatnog kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora (zajednički pokazatelj 2. „Ugrađeni dodatni operativni kapaciteti za obnovljivu energiju”). Međutim, ne postoji zahtjev u skladu s kojim bi bilo potrebno zasebno izvješćivati o tome što odgovara izvornoj ciljnoj vrijednosti, a što dodatnoj ciljnoj vrijednosti povezanoj s uvođenjem plana REPowerEU. Drugi ključni aspekti, posebice ciljevi smanjenja ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima i povećanja kapaciteta za prekograničnu međupovezanost, nisu uzeti u obzir ni u jednom zajedničkom pokazatelju za RRF. Istodobno, ključne etape i ciljne vrijednosti za mjere financirane iz RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU ne omogućuju uvijek ocjenjivanje kvantitativnih rezultata ili učinaka (vidjeti odlomke [68](#) i [69](#)), kao što je Sud prethodno naveo u [tematskom izvješću 26/2023](#). Izvan okvira RRF-a države članice nisu dužne prikupljati podatke o rezultatima i učinku koji su postignuti zahvaljujući aktivnostima poduzetim u sklopu plana REPowerEU i izvješćivati Komisiju o njima.
- 92** Takva neoptimalna situacija nastavit će se i u razdoblju nakon 2027., kao što pokazuje analiza koju je Sud proveo u vezi s 25 pokazatelja uspješnosti relevantnih za plan REPowerEU koje je Komisija navela u svojem zakonodavnom prijedlogu okvira uspješnosti za sljedeći VFO (vidjeti [Prilog VIII.](#)).
- 93** Cjelokupno gledajući, Sud stoga smatra da dokazi na kojima Komisija temelji ocjenu postignuća plana REPowerEU nisu snažni te da i dalje nije jasno na koji način Komisija namjerava ocijeniti u kojim se slučajevima smanjenje uvoza ruskih fosilnih goriva i napredak u postizanju drugih specifičnih ciljeva plana REPowerEU (npr. kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ili interkonekcijski vodovi) mogu pripisati aktivnostima koje su države članice provele u okviru plana REPowerEU, a u kojim slučajevima drugim aktivnostima ili mjerama koje su provedene prije tog plana ili s njim nisu povezane.

Ovo je izvješće usvojilo IV. revizijsko vijeće, kojim predsjedava član Revizorskog suda Petri Sarvamaa, na sastanku održanom u Luxembourgu 24. lipnja 2026.

Za Revizorski sud

Tony Murphy
predsjednik

Prilozi

Prilog I. – O reviziji

01 Plan REPowerEU obuhvaća širok spektar ulaganja i reformi te ima sljedeće opće ciljeve:

- diversifikacija izvora energije (ponajprije u svrhu smanjenja uvoza fosilnih goriva iz Rusije);
- ubrzavanje prelaska na čistu energiju (povećanjem proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora);
- ušteda energije;
- zadovoljavanje europskih potreba u pogledu međupovezanosti i infrastrukture; i
- povećanje pripravnosti (preventivno jačanje sposobnosti EU-a da ostane otporan na ozbiljne poremećaje u opskrbi prirodnim plinom).

Opseg revizije i revizijski pristup

02 Sud je usmjerio svoje revizijske aktivnosti na sastavnice i mjere plana REPowerEU koje se odnose na tri specifična cilja:

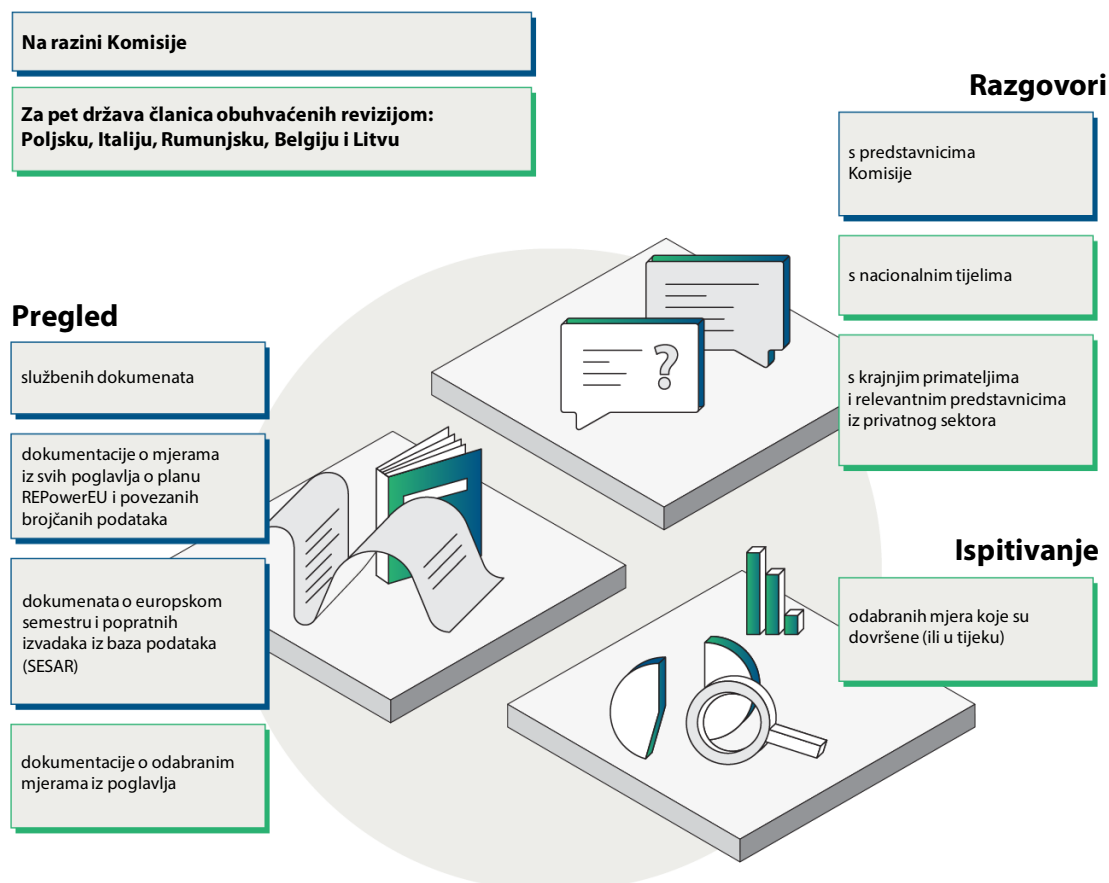
- diversifikacija opskrbe naftom i plinom radi prestanka uvoza iz Rusije;
- ubrzavanje prelaska na čistu energiju povećanjem kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;
- jačanje prekogranične energetske međupovezanosti.

03 Glavno revizijsko pitanje glasillo je: „Provodi li se plan REPowerEU djelotvorno kako bi se opskrba fosilnim gorivima diversificirala radi prestanka uvoza iz Rusije i ubrzao prelazak na čistu energiju?”

Sud je posebice ispitao sljedeće:

- je li provedba plana REPowerEU odgovarajuće integrirana u upravljački okvir EU-a za energetske uniju i djelovanje u području klime;
- način na koji su financirane aktivnosti za provedbu plana REPowerEU i jesu li mjere uključene u poglavlja o tom planu u sklopu RRF-a u skladu s relevantnim preporukama za pojedinu zemlju iz 2022. i 2023.
- mjeru u kojoj su aktivnosti za provedbu plana REPowerEU doprinijele ostvarivanju njegovih ciljeva.

Slika 1. | Kako je Sud pristupio ovoj reviziji?

Izvor: Sud.

04 Revizijske aktivnosti Suda sastojale su se od sljedećih glavnih elemenata:

- (1) Sud je za svih 27 država članica provjerio mjeru u kojoj su njihovi konačni nacionalni energetske i klimatski planovi odgovarajuće povezani s planom REPowerEU i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a, način na koji su se njihovi doprinosi dostizanju ciljne vrijednosti za energiju iz obnovljivih izvora mijenjali od početnih do izmijenjenih inačica navedenih planova te jesu li mjere iz poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a bile u skladu s preporukama za pojedinu zemlju iz 2022. i 2023. u vezi s postizanjem ciljeva plana REPowerEU.
- (2) Sud je ujedno pregledao izmijenjene nacionalne energetske i klimatske planove iz 2024. za 11 država članica (Belgija, Hrvatska, Francuska, Njemačka, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Rumunjska, Slovačka i Španjolska) kako bi utvrdio sve nove ili poboljšane mjere u područjima koja je obuhvatio ovom revizijom. Ukupni procijenjeni troškovi mjera uključenih u poglavlja o planu REPowerEU tih 11 država članica iznose 34,9 milijardi eura, odnosno 54 % ukupnih financijskih sredstava dodijeljenih iz RRF-a za poglavlja o planu REPowerEU za svih 27 država članica.
- (3) Naposljetku, Sud je obavio posjete u pet država članica: Belgiji, Italiji, Litvi, Poljskoj i Rumunjskoj, na koje zajedno otpada oko 60 % ukupnih procijenjenih troškova za ulaganja i reforme u poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a. Sud je za te zemlje sastavio uzorak od 27 ulaganja i reformi kako bi provjerio napreduju li prema planu i ostvaruju li se njima očekivani rezultati, i to na temelju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti navedenih u poglavlja o planu REPowerEU i drugim dokumentima. Sud je u relevantnim slučajevima obavio i razgovore s predstavnicima javnih tijela ili subjekata iz privatnog sektora koji su odgovorni za provedbu tih mjera.

05 Revizijske aktivnosti Suda na terenu trajale su od listopada 2024. do prosinca 2025. Procjenom koju je Sud obavio obuhvaćena je provedba plana REPowerEU od svibnja 2022. do prosinca 2025.

06 Ovom revizijom nisu obuhvaćene aktivnosti provedene s ciljem povećanja energetske učinkovitosti i uštede energije, koje Sud obrađuje u okviru jedne druge revizije.

07 Revizijska metodologija Suda u skladu je s međunarodnim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI).

Prilog II. – Procijenjeni troškovi odobrenih poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a (skupina EU-27, u eurima, listopad 2025.)

Država članica	Bespovratna sredstva	Zajmovi	Ukupna dodijeljena sredstva	Udio u ukupnim dodijeljenim sredstvima
Austrija	210 304 520		210 304 520	0,3 %
Belgija	515 623 658	195 000 000	710 623 658	1,1 %
Bugarska	498 208 098		498 208 098	0,8 %
Hrvatska	276 228 416	2 649 421 679	2 925 650 095	4,5 %
Cipar	104 580 000		104 580 000	0,2 %
Češka	735 462 052		735 462 052	1,1 %
Danska	302 533 137		302 533 137	0,5 %
Estonija	90 040 000		90 040 000	0,1 %
Finska	127 090 000		127 090 000	0,2 %
Francuska	2 826 330 141		2 826 330 141	4,3 %
Njemačka	2 444 838 528		2 444 838 528	3,7 %
Grčka	901 942 312		901 942 312	1,4 %
Mađarska	705 417 490	3 897 455 211	4 602 872 701	7,1 %
Irska	240 000 000		240 000 000	0,4 %
Italija	2 756 950 000	8 421 000 000	11 177 950 000	17,1 %
Latvija	134 743 378		134 743 378	0,2 %
Litva	214 415 242	549 130 737	763 545 979	1,2 %
Luksemburg	177 328 000		177 328 000	0,3 %
Malta	69 900 000		69 900 000	0,1 %
Nizozemska	792 861 550		792 861 550	1,2 %

Poljska	2 755 862 361	21 949 648 026	24 705 510 387	37,8 %
Portugal	950 643 356		950 643 356	1,5 %
Rumunjska	1 440 391 220	577 082 830	2 017 474 050	3,1 %
Slovačka	441 323 351		441 323 351	0,7 %
Slovenija	122 170 000		122 170 000	0,2 %
Španjolska	5 216 693 413	1 700 000 000	6 916 693 413	10,6 %
Švedska	282 469 136		282 469 136	0,4 %
UKUPNO	25 334 349 359	39 938 738 483	65 273 087 842	100,0 %

Napomena: ukupni procijenjeni troškovi mjera u okviru plana REPowerEU u državama članicama iz revizijskog uzorka Suda (označeni zelenom bojom) iznose 39 milijardi eura, tj. otprilike 60 % sredstava dodijeljenih iz RRF-a za poglavlja o planu REPowerEU.

Izvor: Sud, na temelju datoteka iz baze podataka FENIX (listopad 2025.).

Prilog III. – Ključni zakonodavni akti i inicijative za postizanje energetske unije i borbu protiv klimatskih promjena

Godina	Zakonodavni akt / inicijativa	Ključne značajke / ciljevi
2009.	Klimatski i energetske paket	Ciljne vrijednosti za 2020.; izmjena Direktive o ETS-u; Odluka o zajedničkom naporu
2013.	Strategija EU-a za prilagodbu	Prva strategija za prilagodbu klimatskim promjenama na razini cijelog EU-a
2018.	Uredba o upravljanju (Uredba (EU) 2018/1999)	Pravni okvir za nacionalne energetske i klimatske planove; obveze u pogledu praćenja i izvješćivanja
2019.	Komunikacija o europskom zelenom planu	Vizija za klimatski neutralan EU do 2050.
	Paket „Čista energija za sve Europljane“	Osam zakonodavnih akata; zahtjev u pogledu nacionalnih energetske i klimatske planova; mjere za dekarbonizaciju
2021.	Europski zakon o klimi (Uredba (EU) 2021/1119)	Zakonski obvezujuće postizanje neutralnosti do 2050.; smanjenje emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030.
	Paket „Spremni za 55 %“	Zakonodavni prijedlozi za dostizanje ciljnih vrijednosti za 2030.; izmjene direktiva o obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti
	Ažurirana Strategija EU-a za prilagodbu	Pojačane mjere prilagodbe
2022.	Plan REPowerEU	Smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima; veće ciljne vrijednosti za energiju iz obnovljivih izvora i učinkovitost
2023.	Direktiva (EU) 2023/2413	Izmjena Direktive (EU) 2018/2001 povećanjem ciljnih vrijednosti za energiju iz obnovljivih izvora na 42,5 % do 2030. (okvirno povećanje od 2,5 p. b.)
	Komisijine preporuke o nacionalnim energetske i klimatske planovima	Smjernice za ažurirane nacionalne planove u okviru Europskog zakona o klimi
2024.	Proces za klimatske ciljne vrijednosti za 2040.	Procjena učinka i savjetovanje za ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova za 90 %
2025.	Prijedlog o izmjeni Europskog zakona o klimi	Podnošenje službenog prijedloga ciljnih vrijednosti za 2040. (smanjenje emisija stakleničkih plinova za 90 %) Parlamentu i Vijeću

Prilog IV. – Poveznice na dodatne tehničke informacije

Na platformi otvorenih podataka Suda dostupni su sljedeći dodatni dokumenti:

- (1) [Usporedba mjera za provedbu nacionalnih energetske i klimatskih planova koju je obavio Sud \(2024. u odnosu na 2019.\)](#)
- (2) [Usporedba ciljeva i ciljnih vrijednosti iz nacionalnih energetske i klimatskih planova koju je obavio Sud \(2024. u odnosu na 2019.\)](#)
- (3) [Procjena mjere u kojoj je provedena svaka od potpreporuka za pojedinu zemlju iz 2023. povezanih s planom REPowerEU koju je obavio Sud](#)

Prilog V. – Ulaganja u okviru nacionalnih energetske i klimatskih planova navedena u dvogodišnjim izvještima država članica o napretku za 2025. i poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a

Država članica	Stanje	Podatci u Prilogu XIII.	Privatna ulaganja do 2023. (u eurima)	Javna ulaganja do 2023. (u eurima)	Očekivana privatna i javna ulaganja te ulaganja EU-a od 2024. (u eurima)	Poglavlje o planu REPowerEU (u eurima)
Njemačka	Javno dostupno	DA	116 891 539 341	80 798 584 034	360 034 091 441	2 444 838 075
Nizozemska	Javno dostupno	DA	9 050 166 674	10 295 469 355	18 241 327 542	735 000 000
Slovačka	Javno dostupno	DA	2 329 062 915	1 048 321 360	57 717 188 851	401 050 000
Francuska	Javno dostupno	DA	1 192 082 000	17 802 600 000	1 230 000 000	2 826 330 141
Litva	Javno dostupno	DA	840 881 176	1 607 578 509	8 931 625 487	747 560 379
Slovenija	Javno dostupno	DA	779 612 903	566 554 700	–	122 170 000

Država članica	Stanje	Podatci u Prilogu XIII.	Privatna ulaganja do 2023. (u eurima)	Javna ulaganja do 2023. (u eurima)	Očekivana privatna i javna ulaganja te ulaganja EU-a od 2024. (u eurima)	Poglavlje o planu REPowerEU (u eurima)
Poljska	Javno dostupno	DA	514 990 754	4 452 892 380	32 433 823 836	24 477 415 877
Cipar	Javno dostupno	DA	175 265 199	126 335 164	5 866 745 663	140 580 000
Mađarska	Javno dostupno	DA	132 599 414	3 392 309 731	9 260 872 010	4 602 872 701
Međuzbroj			131 906 200 376	120 090 645 233	493 715 674 830	36 497 817 173
Estonija	Javno dostupno	DA	71 991 044	463 454 802	3 887 466 415	90 040 000
Portugal	Javno dostupno	DA	46 686 506	3 653 256 467	4 499 915 427	855 400 000
Malta	Javno dostupno	DA	1 665 562	377 924 690	1 291 887 214	69 900 000
Finska	Javno dostupno	DA	–	8 952 000 000	–	127 090 000

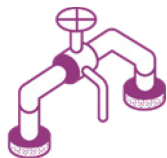
Država članica	Stanje	Podatci u Prilogu XIII.	Privatna ulaganja do 2023. (u eurima)	Javna ulaganja do 2023. (u eurima)	Očekivana privatna i javna ulaganja te ulaganja EU-a od 2024. (u eurima)	Poglavlje o planu REPowerEU (u eurima)
Bugarska	Javno dostupno	DA	–	5 072 367 012	2 782 551 994	498 208 098
Švedska	Javno dostupno	DA	–	2 182 770 078	7 653 870 422	282 469 136
Latvija	Javno dostupno	DA	–	39 162 284	28 609 943	134 743 378
Luksemburg	Javno dostupno	DA	–	–	–	177 328 000
Austrija	Javno dostupno	NE	Nije navedeno	Nije navedeno	Nije navedeno	210 304 520
Češka	Javno dostupno	NE	Nije navedeno	Nije navedeno	Nije navedeno	735 462 052
Irska	Javno dostupno	NE	Nije navedeno	Nije navedeno	Nije navedeno	240 000 000
Italija	Javno dostupno	NE	Nije navedeno	Nije navedeno	Nije navedeno	11 177 950 000

Država članica	Stanje	Podatci u Prilogu XIII.	Privatna ulaganja do 2023. (u eurima)	Javna ulaganja do 2023. (u eurima)	Očekivana privatna i javna ulaganja te ulaganja EU-a od 2024. (u eurima)	Poglavlje o planu REPowerEU (u eurima)
Hrvatska	Nije javno dostupno					2 925 650 095
Danska	Nije javno dostupno					163 585 906
Grčka	Nije javno dostupno					794 821 929
Rumunjska	Nije javno dostupno					2 017 474 050
Španjolska	Nije javno dostupno					6 916 693 413
Belgija	Predstoji					705 603 658

Država članica	Stanje	Podatci u Prilogu XIII.	Privatna ulaganja do 2023. (u eurima)	Javna ulaganja do 2023. (u eurima)	Očekivana privatna i javna ulaganja te ulaganja EU-a od 2024. (u eurima)	Poglavlje o planu REPowerEU (u eurima)
Međuzbroj			120 343 111	20 740 935 333	20 144 301 415	28 122 724 235
UKUPNO			132 026 543 487	140 831 580 565	513 859 976 246	64 620 541 408

Prilog VI. – Uvoz nafte i plina iz Rusije (skupina EU-27, 2021. – 2024.)

Prirodni plin – plinovod + UPP

(u milijunima kubičnih metara)

	2021.	2022.	2023.	2024.
EU-27	153 225,5	83 823,9	33 402,8	37 843,3
Belgija	2404,9	2820,8	4018,8	3444,7
Bugarska	2 626,5	1 205,3	0,0	0,0
Češka	8718,9	6837,9	551,5	1791,0
Danska	0,0	0,0	0,0	0,0
Njemačka	55 443,3	25 941,1	0,0	0,0
Estonija	58,1	0,0	0,0	0,0
Irska	0,0	0,0	0,0	0,0
Grčka	2604,0	1000,7	2111,1	3339,8
Španjolska	3219,5	4982,8	6465,5	6436,2
Francuska	10 755,6	8149,5	6009,9	7406,4
Hrvatska	0,0	0,0	0,0	0,0
Italija	29 170,7	13 987,6	2931,0	5696,2
Cipar	0,0	0,0	0,0	0,0
Latvija	1187,0	189,8	0,0	0,0
Litva	887,2	279,0	0,0	0,0
Luksemburg	141,6	0,0	1,9	0,0
Mađarska	7105,0	7671,0	6413,0	4064,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nizozemska	9176,7	3910,0	1357,9	2127,1
Austrija	0,0	0,0	0,0	0,0
Poljska	10 468,2	2986,3	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Rumunjska	2765,9	365,5	0,0	0,0
Slovenija	128,8	71,8	0,0	0,0
Slovačka	3536,0	2388,0	2877,0	3089,0
Finska	1927,0	673,0	181,0	141,0
Švedska	120,2	64,9	117,6	62,0

Izvor: Eurostat.

Prirodni plin – UPP

(u milijunima kubičnih metara)

	2021.	2022.	2023.	2024.
EU-27	12 019,8	17 094,8	19 178,0	20 048,9
Belgija	1340,3	2733,0	4006,1	3444,7
Bugarska	0,0	0,0	0,0	0,0
Češka	0,0	0,0	0,0	0,0
Danska	0,0	0,0	0,0	0,0
Njemačka	0,0	0,0	0,0	0,0
Estonija	28,8	0,0	0,0	0,0
Irska	0,0	0,0	0,0	0,0
Grčka	0,0	184,2	777,4	264,7
Španjolska	3219,5	4982,8	6465,5	6436,2
Francuska	3462,3	5588,3	6005,4	7398,8
Hrvatska	0,0	0,0	0,0	0,0
Italija	0,0	193,0	89,0	89,5
Cipar	0,0	0,0	0,0	0,0
Latvija	5,9	0,0	0,0	0,0
Litva	0,0	0,0	0,0	0,0
Luksemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Mađarska	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nizozemska	2824,4	2764,1	1169,4	1965,9
Austrija	0,0	0,0	0,0	0,0
Poljska	75,4	51,7	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Rumunjska	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovenija	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovačka	0,0	0,0	0,0	0,0
Finska	163,0	234,0	181,0	141,0
Švedska	120,2	64,9	117,6	62,0

Izvor: Eurostat.

Nafta

(u tisućama tona)

	2021.	2022.	2023.	2024.
EU-27	112 447,9	88 429,8	14 367,9	11 705,0
Belgija	8382,4	6123,7	0,0	0,0
Bugarska	0,0	0,0	0,0	0,0
Češka	3418,0	4161,0	4307,0	2715,0
Danska	847,8	72,8	0,0	0,0
Njemačka	27 741,0	22 392,0	205,0	:
Estonija	0,0	0,0	0,0	0,0
Irska	0,0	0,0	0,0	0,0
Grčka	3063,1	606,5	0,0	0,0
Španjolska	2569,2	698,5	0,0	0,0
Francuska	2995,0	2130,0	0,0	0,0
Hrvatska	0,0	0,0	0,0	0,0
Italija	5757,9	12 075,5	0,0	0,0
Cipar	0,0	0,0	0,0	0,0
Latvija	0,0	0,0	0,0	0,0
Litva	6398,8	1416,0	0,0	0,0
Luksemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Mađarska	3497,0	5136,0	4807,0	4988,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nizozemska	16 930,4	12 599,3	0,0	0,0
Austrija	530,3	69,6	0,0	0,0
Poljska	14 982,8	11 316,6	499,9	0,0
Portugal	0,0	0,0	0,0	0,0
Rumunjska	1811,3	2299,8	0,0	0,0
Slovenija	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovačka	5467,0	5249,0	4549,0	4002,0
Finska	6491,0	1603,0	0,0	0,0
Švedska	1564,9	480,6	0,0	0,0

Izvor: Eurostat.

Prilog VII. – Financijski instrumenti kao mjere u sklopu RRF-a u poglavljima o planu REPowerEU

	Ref. oznaka mjere	Naziv mjere	Iznos (u milijunima eura)
 ES	ES-C[C31]-I[I12]	Program potpore proizvodnji i uvođenju vodika iz obnovljivih izvora	1600,0
	ES-C[C31]-I[I13]	Program subvencija za potporu vrijednosnom lancu obnovljivih izvora energije i skladištenja	1000,0
	ES-C[C31]-I[I16]	Program subvencija za projekte dekarbonizacije (bespovratna sredstva)	430,0
	ES-C[C31]-I[I18]	Program potpore za projekte dekarbonizacije (zajmovi)	1050,0
 HU	HU-C[C10]-I[I12]	Uspostava financijskog instrumenta za poboljšanje energetske učinkovitosti poduzeća	461,0
	HU-C[C10]-I[I13]	Uspostava financijskog instrumenta za poboljšanje energetske učinkovitosti stambenih zgrada i rješavanje problema energetskog siromaštva	589,3
	HU-C[C10]-I[I14]	Uspostava financijskog instrumenta za povećanje uvođenja postaja za punjenje električnih vozila	79,2
	HU-C[C10]-I[I15]	Uspostava financijskog instrumenta za potporu dobavljačima voznog parka za kupnju baterijskih električnih vozila	52,6
	HU-C[C10]-I[I16]	Uspostava financijskog instrumenta za potporu istraživanju i eksploataciji geotermalne energije	351,3
 IT	IT-C[M7]-I[I12]	Financijski instrument za razvoj međunarodnog, industrijskog, istraživačkog i razvojnog vodstva u području autobusa s nultim emisijama	100,0
	IT-C[M7]-I[I16]	Potpore MSP-ovima za vlastitu proizvodnju iz obnovljivih izvora energije	320,0
	IT-C[M7]-I[I17]	Financijski instrument za energetske obnovu javnih i socijalnih stanova te kućanstava s niskim prihodima i ranjivih kućanstava	1381,0
 LT	LT-C[C8]-I[H-3-1-.H-3-1-]	Potpore za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (solarna energija i energija vjetra na kopnu)	549,1
 PL	PL-C[G]-I[3.1.4]	Potpore nacionalnom energetskom sustavu (Fond za potporu energiji)	16 270,3
	PL-C[G]-I[3.1.5]	Izgradnja odobalnih vjetroelektrana (Fond za energiju vjetra na moru)	4785,0
Ukupno: 29 018,8 milijuna eura			

Izvor: Sud, na temelju datoteka iz baze podataka FENIX (siječanj 2025.).

Prilog VIII. – Pokazatelji uspješnosti za plan REPowerEU koji su uključeni u Prijedlog uredbe o okviru uspješnosti za razdoblje nakon 2027. i relevantni za opseg revizije koju je proveo Sud

Područje politike (1. razina)	Područje politike (2. razina)	Br.	Područje intervencije	Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
Energetika	Proizvodnja električne energije	172	Proizvodnja električne energije tehnologijom koncentracije solarne energije	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	Godišnja količina izbjegnute emisije stakleničkih plinova u tCO ₂ ; Smanjenje količine onečišćujućih tvari u tonama (PM _{2,5} i NO _x); Broj osoba u trećim zemljama s pristupom električnoj energiji – prema tome je li im pristup omogućen ili poboljšan
Energetika	Proizvodnja električne energije	173	Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	174	Proizvodnja električne energije iz energije vjetra na kopnu	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	175	Proizvodnja električne energije iz energije vjetra na moru	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	176	Proizvodnja električne energije iz geotermalne energije	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije iz geotermalne energije (MW)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	177	Proizvodnja električne energije iz hidroenergije	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW) iz hidroenergije	
Energetika	Proizvodnja električne energije	178	Proizvodnja električne energije iz energije oceana	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW) prema vrsti (energija valova, energija plime i oseke)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	182	Proizvodnja električne energije iz vodika iz obnovljivih izvora	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW) iz vodika iz obnovljivih izvora	
Energetika	Proizvodnja električne energije	184	Energija iz obnovljivih izvora za izolirane mreže i samostalne sustave	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	

Područje politike (1. razina)	Područje politike (2. razina)	Br.	Područje intervencije	Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
Energetika	Proizvodnja električne energije	185	Proizvodnja električne energije drugim inovativnim tehnologijama u području energije iz obnovljivih izvora i/ili iz drugih obnovljivih izvora, kako je definirano u Direktivi 2018/2001	Novi ili dodatni instalirani energetske kapacitet za proizvodnju električne energije (MW)	
Energetika	Proizvodnja električne energije	186	Prekogranični projekti u području obnovljive energije u skladu s Uredbom o CEF-u	— Novi ili dodatni instalirani kapacitet energije iz obnovljivih izvora (MW) za proizvodnju električne energije, grijanje i hlađenje te proizvodnju ili transport vodika iz obnovljivih izvora — Novi ili dodatni instalirani kapacitet za skladištenje (MWh)	Godišnja količina izbjegnute emisije stakleničkih plinova u tCO ₂ ; Smanjenje količine onečišćujućih tvari (u tonama)
Energetika	Otpornost proizvodnje energije	187	Mjere za klimatsku otpornost izvora energije i proizvodnje energije	Kapacitet za proizvodnju električne energije s poboljšanom otpornošću	Vrijednost imovine i/ili stanovništvo obuhvaćeno mjerama klimatske otpornosti
Energetika	Mreža i skladištenje	238	Distribucija električne energije	— Novi ili dodatni postavljeni vodovi (km) — Količina postavljene opreme — Novi ili instalirani kapacitet (GW)	Diversifikacija opskrbe; Povećanje integracije obnovljivih izvora energije
Energetika	Mreža i skladištenje	239	Energetska infrastruktura od prekogranične važnosti u skladu s Uredbom TEN-E	— Novi ili dodatni postavljeni vodovi (km) — Broj komada postavljene opreme — Novi ili instalirani kapacitet (GW)	
Energetika	Mreža i skladištenje	240	Postavljanje pametnih energetske sustava na razini mreže	— Broj ugrađenih pametnih brojila — Broj digitalnih upravljačkih sustava za pametna brojila	Broj dodatnih korisnika povezanih na pametne energetske sustave
Energetika	Mreža i skladištenje	241	Skladištenje električne energije	— Kapacitet za skladištenje (MWh) — Dodatni fleksibilni kapacitet (GW)	

Područje politike (1. razina)	Područje politike (2. razina)	Br.	Područje intervencije	Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
				— Instalirani kapacitet (GW)	
Energetika	Mreža i skladištenje	242	Skladištenje toplinske energije	— Kapacitet za skladištenje (MWh) — Dodatni fleksibilni kapacitet (GW) — Instalirani kapacitet (GW)	Diversifikacija opskrbe; Povećanje integracije obnovljivih izvora energije
Energetika	Mreža i skladištenje	243	Prijenos električne energije	— Novi ili dodatni postavljeni vodovi (km) — Broj komada postavljene opreme — Novi ili instalirani kapacitet (GW)	
Energetika	Mreža i skladištenje	244	Prijenos električne energije koja je prvenstveno dobivena iz obnovljivih izvora		
Energetika	Mreža i skladištenje	245	Mjere za klimatsku otpornost energetske mreže i skladištenja energije		Vrijednost imovine i/ili stanovništvo obuhvaćeno mjerama klimatske otpornosti
Energetika	Financiranje energije	251	Druga ulaganja u energetske sektor povezana sa zelenom tranzicijom	Broj projekata – prema vrsti aktivnosti	
Energetika	Reforme	253	Politika i regulatorni okvir: energetika	— Broj zakona koji su doneseni ili stupili na snagu — Broj dovršenih priprema ili evaluacija politika — Broj dovršenih savjetovanja s dionicima — Broj važećih provedbenih propisa ili smjernica — Broj donesenih strategija ili okvira — Broj razvijenih javnih usluga ili procesa — Broj događanja u okviru instrumenta TAIEX organiziranih radi potpore javnim upravama trećih zemalja — Broj projekata povezivanja	
Energetika	Reforme	254	Energija iz obnovljivih izvora		
Energetika	Reforme	255	Energetska infrastruktura i mreže		
Energetika	Reforme	256	Reforme usmjerene na fleksibilnost/skladištenje energije iz nefosilnih izvora		

Područje politike (1. razina)	Područje politike (2. razina)	Br.	Područje intervencije	Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
				organiziranih radi potpore javnim upravama trećih zemalja — Broj relevantnih javnih politika koje su razvijene/revidirane i/ili se trenutačno provode u trećim zemljama	

Prilog IX. – Mjere financirane iz RRF-a u okviru poglavlja o planu REPowerEU koje su ispitane tijekom revizije u pet država članica

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Belgija	BE-C[C73]-R[R-704]	Reforma	Ubrzavanje energetske tranzicije	0	0	DA	Nije navedeno	NE	Kašnjenje
Belgija	BE-C[C73]-R[R-703]	Reforma	PV obveza za velike potrošače	0	0	NE	DA	NE	Reforma kojom se traži ugradnja fotonaponskih ploča na privatnim zgradama – NIJE dostupan popis vlasnika zgrada obuhvaćenih predmetnom obvezom
Belgija	BE-C[C73]-I[I-720]	Ulaganje	Otok energije na moru – savezna država	100 000 000	100 000 000	DA	DA	NE	Smanjenje opsega – više nije predviđeno povezivanje otoka s Engleskom i Danskom. Povezivanje s drugom vjetroelektranom (1,4 GW) trenutačno je na čekanju, a visokonaponska istosmjerna konekcija s trećom vjetroelektranom (također 1,4 GW) obustavljena je zbog prekoračenja proračuna. Učinak će se ostvariti izvan razdoblja primjene RRF-a

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Belgija	BE-C[C72]-I[I-712]	Ulaganje	Infrastruktura za uvoz energije	14 000 000	0	DA	DA	NE	Projekt je otkazan i uklonjen iz poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a
Belgija	BE-C[C72]-I[I-715]	Ulaganje	Okosnica za H2	95 000 000	0	DA	DA	NE	Projekt je otkazan i uklonjen iz poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a
Belgija	BE-C[C73]-I[I-717]	Ulaganje	Optimizacija distribucije energije – Valonska regija	76 000 000	76 000 000	NE	NE	NE	U tijeku
Italija	IT-C[M7]-R[R1]	Reforma	Pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola za energiju iz obnovljivih izvora na središnjoj i lokalnoj razini	0	0	NE	Nije navedeno	NE	Provedena
Italija	IT-C[M7]-I[I6]	Ulaganje	Projekti prekogranične elektroenergetske interkonekcije između Italije i susjednih zemalja	60 000 000	0	NE	DA	DA	Projekt je otkazan i uklonjen iz poglavlja o planu REPowerEU u sklopu RRF-a
Italija	IT-C[M7]-I[I14]	Ulaganje	Infrastruktura za prekogranični izvoz plina	45 000 000	45 000 000	NE	DA	NE	U tijeku

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Italija	IT-C[M7]-I[I4]	Ulaganje	Tirenska veza	500 000 000	500 000 000	NE	DA	DA	U tijeku
Italija	IT-C[M7]-I[I5]	Ulaganje	SA.CO.I 3	200 000 000	200 000 000	NE	DA	NE	U tijeku
Italija	IT-C[M7]-I[I13]	Ulaganje	Faza 1 Jadranske linije (kompresorska stanica Sulmona i plinovod Sestino-Minerbio)	375 000 000	375 000 000	NE	DA	NE	Učinak će se ostvariti izvan razdoblja primjene RRF-a
Litva	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Reforma	Povećanje kapaciteta proizvodnje iz obnovljivih izvora energije	98 603 040	121 260 640	DA	DA	DA	U tijeku
Litva	LT-C[C8]-I[H-3-1-.H-3-1-]	Ulaganje	Potpura za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (solarna energija i energija vjetra na kopnu)	549 130 737	549 130 737	DA	DA	NE	U tijeku – kašnjenja u provedbi
Litva	LT-C[C8]-I[H-1-2-.H-1-2-]	Ulaganje	Promicanje kupnje vozila za prijevoz unutarnjim plovnicama s nultim emisijama	9 091 000	9 091 000	DA	NE	NE	U tijeku – kašnjenja u provedbi – smanjenje opsega

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Poljska	PL-C[G]-R[1.2.2]	Reforma	Uklanjanje prepreka integraciji obnovljivih izvora energije u elektroenergetsku mrežu	0	0	DA	Nije navedeno	NE	U tijeku
Poljska	PL-C[G]-I[3.2.1]	Ulaganje	Izgradnja infrastrukture za prirodni plin kako bi se osigurala energetska sigurnost	630 940 000	515 162 159	NE	DA	NE	Smanjenje opsega Učinak će se ostvariti izvan razdoblja primjene RRF-a
Poljska	PL-C[G]-I[3.1.4]	Ulaganje	Potpora nacionalnom energetsom sustavu (Fond za potporu energiji)	17 068 511 630	15 045 143 508	NE	DA	NE	Smanjenje opsega Učinak će se ostvariti izvan razdoblja primjene RRF-a
Poljska	PL-C[G]-I[3.1.5]	Ulaganje	Izgradnja odobalnih vjetroelektrana (Fond za energiju vjetra na moru)	4 785 000 000	2 226 154 567	DA	DA	NE	Smanjenje opsega Učinak će se ostvariti izvan razdoblja primjene RRF-a

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Poljska	PL-C[G]-I[1.2.4]	Ulaganje	Izgradnja ili modernizacija mreža za distribuciju električne energije u ruralnim područjima kako bi se omogućilo priključivanje novih obnovljivih izvora energije	971 578 098	790 493 575	NE	NE	DA	Smanjenje opsega U tijeku
Poljska	PL-C[G]-I[1.2.3]	Ulaganje	Razvoj prijenosnih mreža, pametne elektroenergetske infrastrukture	599 933 126	756 833 126	DA	NE	DA	U tijeku
Poljska	PL-C[G]-I[1.1.2]	Ulaganje	Instalacije obnovljivih izvora energije koje provode energetske zajednice	188 520 000	332 035 143	DA	NE	NE	U tijeku
Rumunjska	RO-C[C16]-R[R1.0]	Reforma	Stvaranje pravnog okvira za korištenje državnog zemljišta kao područja ubrzavanja za ulaganja u obnovljive izvore energije	3 011 752	3 011 752	DA	Nije navedeno	NE	Mjera uključuje i određena ulaganja u opremu. Kašnjenja u isporuci opreme

Država članica	Ref. oznaka mjere	Reforma ili ulaganje	Mjera	Početni iznos (u eurima)	Izmijenjeni iznos (4. tromjesečje 2025., u eurima)	Kašnjenje	Planirana ulaganja dovršit će se nakon 2026.	Ciljne vrijednosti jasne su i mjerljive kad je riječ o uštedi energije, kapacitetu za proizvodnju ili proširenju mreže	Primjedbe
Rumunjska	RO-C[C16]-I[I5.0]	Ulaganje	Digitalizacija, učinkovitost i modernizacija nacionalne mreže za prijenos električne energije	56 237 200	51 788 527	DA	NE	DA	3 podmjere Razna kašnjenja u provedbi
Rumunjska	RO-C[C16]-I[I4.0]	Ulaganje	Program dodjele kupona kako bi se ubrzalo uvođenje energije iz obnovljivih izvora u kućanstvima	610 762 268	305 381 134	DA	NE	NE	Kašnjenja u provedbi
Rumunjska	RO-C[C16]-I[I6.0]	Ulaganje	Pilot-projekt za ugradnju 20 MW plutajućih solarnih ploča na kanale navodnjavanja	17 000 000	0	DA	DA	DA	Projekt je otkazan i uklonjen iz poglavlja o planu REPowerEU
Rumunjska	RO-C[C16]-I[I2.0]	Ulaganje	Novi kapaciteti za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora	460 000 000	460 000 000	DA	DA	DA	U tijeku
UKUPNO				27 513 318 851	22 461 485 868				

Napomena: na predmetne mjere zajedno otpada 44 % ukupnih dodijeljenih sredstava za poglavlja o planu o planu REPowerEU.

Izvor: Sud.

Pokrate i skraćeni nazivi

Pokrata ili skraćeni naziv	Definicija/objašnjenje
CEF	Instrument za povezivanje Europe
ETS	Sustav trgovanja emisijama
NECP	Nacionalni energetske i klimatski plan
RRF	Mehanizam za oporavak i otpornost
TEN-E	Transeuropske energetske mreže
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
UPP	Ukapljeni prirodni plin

Pojmovnik

Pojam	Definicija/objašnjenje
„Spremni za 55 %”	Zakonodavni paket EU-a za postizanje njegovih klimatskih ciljeva, osobito smanjenja razina njegovih emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030.
Ciljna vrijednost	Kvantitativna mjera napretka države članice prema dovršetku određene reforme ili ulaganja u njezinu planu za oporavak i otpornost.
Europski semestar	Godišnji ciklus kojim se pruža okvir za koordinaciju ekonomskih politika država članica EU-a i praćenje napretka.
FENIX	Komisijina baza podataka koja se upotrebljava za upravljanje Mehanizmom za oporavak i otpornost.
Interkonekcijski vod	Električni vod koji povezuje nacionalne mreže dviju država članica EU-a ili dio mreže koji povezuje određenu državu članicu EU-a i zemlju izvan EU-a i koji se nalazi izvan teritorija EU-a.
Ključna etapa	Kvalitativna mjera napretka određene države članice prema dovršetku određene reforme ili ulaganja u njezinu planu za oporavak i otpornost.
Mehanizam za oporavak i otpornost	Mehanizam EU-a za financijsku potporu namijenjen ublažavanju gospodarskih i društvenih učinaka pandemije bolesti COVID-19, poticanju oporavka i pružanju odgovora na izazove u zelenijoj i digitalnijoj budućnosti.
Nacionalni energetska i klimatski plan	Desetogodišnji dokument u kojem se iznose politike i mjere određene države članice za ostvarivanje klimatskih ciljeva EU-a.
Plan REPowerEU	Inicijativa EU-a za okončanje ovisnosti o fosilnim gorivima, diversifikaciju opskrbe energijom i ubrzanje prijelaza na čistu energiju.
Plan za oporavak i otpornost	Dokument u kojem se utvrđuju reforme i ulaganja koje određena država članica planira provesti u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost.
Poglavlje o planu REPowerEU	Poglavlje koje je dodano prvobitnom planu određene države članice za oporavak i otpornost i u kojem su utvrđene reforme i ulaganja u okviru plana REPowerEU.
Preporuke za pojedinu zemlju	Godišnje smjernice koje Komisija iznosi pojedinačnim državama članicama u sklopu europskog semestra u vezi s njihovim makroekonomskim, proračunskim i strukturnim politikama.
Zajednički pokazatelj	Mjerilo napretka ostvarenog u provedbi planova država članica za oporavak i otpornost, a time i u postizanju ciljeva RRF-a.

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/hr/publications/SR-2026-21>

Kronologija

<https://www.eca.europa.eu/hr/publications/SR-2026-21>

Revizorski tim

U tematskim izvješćima Suda iznose se rezultati revizija koje su provedene za politike i programe EU-a ili teme povezane s upravljanjem u posebnim proračunskim područjima. U odabiru i oblikovanju takvih revizijskih zadataka Sud nastoji postići što veći učinak uzimajući u obzir rizike za uspješnost ili usklađenost, vrijednost predmetnih prihoda ili rashoda, predstojeće razvojne promjene te politički i javni interes.

Ovu reviziju uspješnosti provelo je IV. revizijsko vijeće, kojim predsjedava član Suda Petri Sarvamaa i koje je specijalizirano za rashodovna područja reguliranja tržišta i konkurentnog gospodarstva. Reviziju je predvodio član Suda Mihails Kozlovs, a potporu su mu pružali voditeljica njegova ureda Edite Dzalbe, ataše u njegovu uredu Laura Graudina, rukovoditelj Juan Ignacio Gonzalez Bastero, voditelj radnog zadatka Stefano Sturaro te revizori Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi i Aikaterini Kiouisi. Grafičku podršku pružala je Alexandra-Elena Mazilu, a tajničke poslove obavljala je Irene Lopez Arranz.

Slijeva nadesno: Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi, Aikaterini Kiouisi, Juan Ignacio Gonzalez Bastero, Mihails Kozlovs, Stefano Sturaro, Irene Lopez Arranz.

AUTORSKA PRAVA

© Europska unija, 2026.

Politika Europskog revizorskog suda (Sud) o ponovnoj uporabi sadržaja utvrđena je u [Odluci Suda br. 6-2019](#) o politici otvorenih podataka i ponovnoj uporabi dokumenata.

Osim ako je drukčije navedeno (npr. u pojedinačnim napomenama o autorskim pravima), sadržaj Suda koji je u vlasništvu EU-a ima dozvolu [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Stoga je opće pravilo da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se na odgovarajući način navede izvor i naznače eventualne promjene. Osoba koja ponovno upotrebljava sadržaj Suda ne smije izmijeniti izvorno značenje ili poruku. Sud ne snosi odgovornost za posljedice ponovne uporabe.

Ako određeni sadržaj prikazuje osobe čiji je identitet moguće utvrditi, npr. u slučaju fotografija koje prikazuju osoblje Suda, ili ako uključuje djela trećih strana, potrebno je zatražiti dodatno dopuštenje.

U slučaju dobivanja takvog dopuštenja njime se poništava i zamjenjuje prethodno opisano opće dopuštenje i jasno se navode sva ograničenja koja se primjenjuju na uporabu tog sadržaja.

Za uporabu ili reprodukciju sadržaja koji nije u vlasništvu EU-a dopuštenje se po potrebi mora zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Fotografija na naslovnoj stranici: © teerapon – stock.adobe.com.

Ikone zastava na slici 11. te u tablici 4. i tablici u Prilogu VII.: izrađeno s pomoću slika s platforme Adobe Stock / By Black White Mouse. Sva prava pridržana.

Softver ili dokumenti na koje se primjenjuju prava industrijskog vlasništva, kao što su patenti, žigovi, registrirani dizajn, logotipi i nazivi, nisu obuhvaćeni politikom Suda o ponovnoj uporabi sadržaja.

Na internetskim stranicama institucija Europske unije unutar domene europa.eu dostupne su poveznice na internetske stranice trećih strana. Sud nema nikakvu kontrolu nad njihovim sadržajem te je stoga preporučljivo da provjerite njihove politike zaštite osobnih podataka i autorskih prava.

Upotreba logotipa Suda

Logotip Suda ne smije se upotrebljavati bez prethodne suglasnosti Suda.

HTML	ISBN 978-92-849-7968-4	ISSN 2315-2230	doi:10.2865/5847319	QJ-01-26-035-HR-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7969-1	ISSN 2315-2230	doi:10.2865/0531260	QJ-01-26-035-HR-N

KAKO UPUĆIVATI

Europski revizorski sud, [tematsko izvješće 21/2026](#) „Provedbi plana REPowerEU potreban je dodatan zamah”, Ured za publikacije Europske unije, 2026.

Plan REPowerEU odgovor je EU-a na energetska krizu uzrokovanu ruskom invazijom na Ukrajinu. Njime su predviđena dodatna ulaganja u iznosu od otprilike 300 milijardi eura do 2030. radi postupnog ukidanja uvoza ruskih fosilnih goriva.

Sud je u okviru ove revizije procijenio koliko se djelotvorno upravlja planom REPowerEU i taj plan djelotvorno provodi diversifikacijom opskrbe, povećanjem kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i jačanjem prekogranične međupovezanosti.

Sud je utvrdio da je EU znatno smanjio svoju ovisnost o ruskim fosilnim gorivima. Međutim, dodatna ulaganja koja su dosad potaknuta i dalje nisu dovoljna za dostizanje povećanih ciljnih vrijednosti u pogledu kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Predmetni plan ne uključuje snažne sustave za praćenje napretka i pouzdano prikazivanje postignutih rezultata.

Sud preporučuje da se ojačaju mehanizmi za provedbu, poradi na rješavanju pitanja manjka financijskih sredstava, poboljša upravljanje ključnim prekograničnim ulaganjima i osmisle pouzdani pokazatelji uspješnosti.

Tematsko izvješće Suda u skladu s člankom 287. stavkom 4. drugim podstavkom UFEU-a.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Ured za publikacije
Europske unije

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Upiti: eca.europa.eu/hr/contact
Internetske stranice: eca.europa.eu
Društvene mreže: @EUauditors